

1/9/2015

Why Katiba fate lies in the October polls

The October 25 polls will be significant in determining the fate of the constitution review process, according to analysts.

In Summary

While opposition parties and some activists have called for the rejection of the Proposed Constitution and restoration of the Second Draft Constitution, CCM has indicated it will complete the process by calling a referendum if re-elected.

Citizen Reporter

Nr 4/2015

Tema: Valet och konstitutionen

Ur innehållet: Valet och konstitutionen, Mänskliga rättigheter, Biståndshistorik, Järnvägar i Östafrika, Biskopsbesök, Glimåkra fhs.

TIDNINGEN HABARI

utges av
SVENSK-TANZANISKA
FÖRENINGEN
SVETAN

REDAKTION e-post: habari@svetan.org
Lars Asker, redaktör tel 08-38 48 55, mobil 0705 85 23 10
lars.asker@telia.com
Eva Löfgren tel 08-36 48 88, mobil 0702 11 98 68
eva@diversity.se
Sten Löfgren tel 08-36 48 88, mobil 0708 90 59 59
fax 08-760 50 59, sten@svetan.org
Folke Strömberg tel 08-91 73 27, mobil 0706 91 73 06
anfo.stromberg@telia.com
Carl Åke Gerdén carlakegerden@gmail.com, mobil TZ
+255 784 514142, SE +46 762 333170

PRISUPPGIFTER 2015

SVETAN-medlemskap inkl HABARI	300 kr
Medlemskap exkl HABARI	100 kr
Familjemedlem exkl HABARI	50 kr
Ungdomsmedlemskap	150 kr
Prenumeration HABARI	250 kr
Enstaka HABARI	50 kr

(Äldre nummer pris efter överenskommelse)

Betala in korrekt belopp på SVETANs plusgiro 35 95 50-1
– ange på talongen vad som önskas.

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

2/05 Forskning	3/10 Hälsa
3/05 Konst och kultur	4/10 Litteratur
4/05 Demokrati och utveckling	1/11 Ungdom, Karagwe, ELCT mm
1/06 Lake Victoria, ny regering mm	2/11 Hållbar utveckling
2/06 Alkohol	3/11 MV Liemba, forskarnätverk mm
3/06 Kvinnors villkor	4/11 Flora och Fauna
4/06 Utbildning	1/12 Självtändigheten 50 år
1/07 Swahilikulturen	2/12 Joha trust & Mama Barbro mm
2/07 Jordbruk	3/12 Mänskliga rättigheter
3/07 Investeringspolitik mm	4/12 Företagsamhet
4/07 Flyktingar	1/13 Kvinnliga förebilder
1/08 Tumaini, snidade dörrar mm	2/13 John Kilaka, Karagwe 30 år mm
2/08 Bildkonst	3/13 Swahili
3/08 Kina, NAI, Zanzibar mm	4/13 Tanzaniaadag, energi, skolfilm
4/08 Makondeskulptur, Kina, WIOMSA	1/14 Barn
1/09 Svetan 40 ÅR	2/14 Konst och litteratur
2/09 Parlör, politiska makten, slaveri	3/14 NAOT, cykelsafari, swahilidag
3/09 Biståndshist., Tumaini, livshist.	4/14 Jordbruk och industri
4/09 Klimat och energi	1/15 Nätverksmässan
1/10 Musik	2/15 Zanzibar
2/10 Kibaha Education Center	3/15 Forskningssamarbete

Omslagsfoto: Tanzanias president Kikwete och Zanzibars president Shein håller upp det förslag till ny konstitution som ledde till en dramatisk valupptakt.

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen – kontakta Lars Asker. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Flyeralarm ab, Stockholm 2015, ISSN 0345-437
Tryckt på miljövänligt papper

sid 2—Habari 4/2015

SVETAN

www.svetan.org
www.facebook.com/SvenskTanzaniska
BOX 22003

104 22 STOCKHOLM

e-post: info@svetan.org

Organisationsnummer
802006-3635

STYRELSE

e-post: styrelsen@svetan.org

Emma Kreü, ordförande
tel 073-052 55 47

Helena Honkanen, kassör
tel 0709-40 00 56

Helena Stigsson, led. Tumaini

Eva Löfgren, ledamot

Johanna Andersson, ledamot

Johanna Bergsten, ledamot

Gunnar Lundström, ledamot

Malin Cronqvist, ledamot

Rehema Prick, ledamot

LOKALREPRESENTANTER

Erland Hillby

Rådhusgatan 7, 53230 Skara
tel 076-8207059

Gunilla Lundahl

Föreningen Tandala

Killevägen 8A, 247 71 Genarp
tel 076-866 60 39

Olle Wallin

c/o Byakontoret

Kyrkgatan 1, 950 52 Morjärv
tel 070-22 55 057

Rehema Prick

Åtorps Björkv 7, 443 31 Lerum
tel 070-732 20 21

Carl Åke Gerdén (Baba Zulu)

P O Box 23129, Dar es Salaam,
Tanzania / Knopvägen 27,
133 44 Saltsjöbaden
mob TZ+255 784 514142
mob SE +46 762 333170

Ta gärna kontakt med en lokalrepresentant om du t.ex. vill veta mer om Tanzania, undrar över hur det är att arbeta där eller vill få tag i någon som kan komma och prata om Tanzania. Vill du bli lokalrepresentant – ta kontakt med ordförande Emma Kreü.

*

STÖDPROJEKT

Tumaini Children's Center

Kontaktperson Helena Stigsson
e-post: helena.stigsson@infotiv.se

*

TANZANIAS AMBASSAD

tel 08-732 24 30 /31
Näsby Allé 6, 183 55 TÄBY
e-post: mailbox@tanemb.se
www.tanemb.se

ORDFÖRANDEN

Jag heter Emma Kreü och är t.f. ordförande i Svetan fram till årsmötet. Sedan april 2013 har jag suttit i Svetans styrelse, bl.a. i arbetsgruppen för kommunikationsutveckling. Min relation med Tanzania började med ett besök hösten 2007. Mellan 2008–2012 arbetade jag i Dar es Salaam på ett privat företag inom fordonsindustrin och från de åren betraktar jag Tanzania som en del av mitt hjärta.

Tyvärr har föreningens ordförande, Johan Sundqvist, valt att inte fortsätta i sin roll och därför axlar jag den tillfälligt. Det visade sig inte helt lätt att ha delar av styrelsen i Tanzania. Kommunikationssvårigheter och olika sätt att se på styrelsearbetet ledde till att ordföranden och en suppleant valde att lämna sina uppdrag. Övriga styrelsen har tagit över deras ansvarsområden. Nu är styrelsen väl fungerande och mycket engagerad. Vi har fullt förtroende för det arbete som bedrivs i Svetan.

Det är en spännande tid nu i Tanzania. Detta och kommande nummer av Habari har valet och konstitutionen som tema.

I och med övergången till nytt tryckeri och fyrfärgstryck så får vi en hel del överexemplar av Habari men ändå sänkt kostnad. Det betyder att du som medlem kan få tidningar att distribuera till skola, evenemang m.m. med fokus på Tanzania. Hör av dig till redaktionen!

Då det snart är jul så vill jag önska Svetans alla medlemmar *God Jul och Gott Nytt År!* Hoppas att ni får en fantastisk start på det nya året!

Emma Kreü

**Boka redan nu in Årsmötet
lördagen den 9 april 2016**

Konstitutionen dramatiserar valet

Det har varit tvära och oväntade vändningar i förberedelserna för Tanzanias allmänna val den 25 oktober 2015. En viktig del i förberedelserna – trodde man – var att valet skulle hållas i enlighet med en ny grundlag och med nytt regelverk för valkommissionen. Processen att skapa en ny konstitution före valet havererade dock. Detta medverkade till att flera oppositionspartier enades om att koordinera sina förberedelser inför valet, sedermera även med tunga politiker från CCM! Carl Åke Gerdén sammanfattar några huvudpunkter i den turbulenta upptakten till valet.

Arbetet med ny konstitution leder till kollision och uttåg

Efter flerårig argumentation från bl.a. oppositionspartierna och frivilliga organisationer kom president Kikwetes regerande parti CCM överens om att 2012 starta det stora arbetet att skriva en ny grundlag för Tanzania. Den nuvarande grundlagen är från 1977 (med ändringar efter hand).

Grundlagskommissionen, Constitutional Reform Commission (CRC), ledd av f.d. premiärministern Warioba, för land och rike runt för att inhämta synpunkter från medborgarna. Kommissionen presenterade ett utkast för synpunkter, som följdes av ett slutligt förslag den 30 december 2013.

Konstitutionsförsamlingen (Constituent Assembly) samlades den 18 februari 2014 i parlamentsbyggnaden i Dodoma för att mangla fram den nya konstitutionen. Församlingens 639 ledamöter, utsedda av presidenten, bestod av drygt 200 representanter från civilsamhället men dominerades av parlamentsledamöterna.

Kommissionens förslag innehöll flera kontroversiella delar. Det som främst ledde till debatt var att Tanzania skulle få tre regeringar, en för fastlandet Tanganyika, en för Zanzibar och en för unionen. När Warioba presenterade detta förslag poängterade han att Zanzibars nya konstitution från år 2010 innebar att Zanzibar i princip blev en egen stat.

Kikwetes gick i sitt öppningstal till hårt angrepp på förslaget om tre regeringar. Förutom att det skulle bli dyrt och komplicerat så skulle unionen riskera att spricka. Zanzibar skulle kunna uppnå tillräcklig autonomi inom ramen för den nuvarande strukturen med två regeringar. Presidenten menade också att CRC:s förslag inte kunde betecknas som ett folkets

förslag. De som CRC hade talat med under sina möten på fastlandet och öarna var inte statistiskt representativa.

De frågor som principiellt främst splittrade församlingen var, förutom unionens struktur (två eller tre regeringar), nationens grundsatser (Tunu la Taifa eller the Basic Tenets of the Nation), rättighetskatalogen och ledarskapskoden (exempelvis rätten för en ledare att ha bankkonton utomlands). Generellt ansåg oppositionen att det var fel att frångå kommissionens förslag (som medborgarna hade förordat genom kommissionen) som grund för den nya konstitutionen. Diskussionerna blev stundtals mycket hetsiga.

Det regerande partiets ledamöter hade dock majoritet i församlingen. Oppositionens ledamöter klagade på brist till kompromissvilja från CCM och ansåg de fick oskäligt utstå mycken smutskastning och oseriösa invektiv. Till slut fick oppositionen nog och tågade i april ut ur församlingen och bildade en *koalition för folkets grundlag* – UKAWA (Umoja wa Katiba wa Wananchi eller The Coalition of Defenders of the People's Constitution). UKAWA består av de stora oppositionspartierna CHADEMA och CUF samt NCCR-Mageuzi och NLD. Efter att församlingen ajournerats i april, höll UKAWA möten runt om i landet för att sprida sin syn på vad de ansåg skulle bli CCM:s konstitution och inte folkets grundlag. CCM höll också kampanjmöten för sin syn. Warioba klagade på att partiernas kampanjer var fel sätt att förbereda sig för konstruktiva diskussioner och manade till besinning i nationens intresse.

Konstitutionsförsamlingen hann inte slutföra sitt arbete enligt den ursprungliga tidplanen. Församlingens sittningar avbröts i april för att ge möjlighet för

parlamentet att diskutera och besluta om landets budget för 2014/15. När budgetsessionen väl var över fortsatte konstitutionsförsamlingen sitt arbete utan UKAWA i augusti.

Förutom grundlagen började UKAWAs partier också diskutera valsamverkan inför valet 2015. Man syftade till en gemensam presidentkandidat och att föra fram gemensamma kandidater i parlaments- och distriktsval. Den kandidat från oppositionspartierna som hade störst chanser att vinna över CCM:s kandidat skulle utses till UKAWAs företrädare. Samtidigt argumenterade man för att det var realistiskt att kunna hålla en folkomröstning om ett förslag till en ny grundlag före valet i oktober 2015. ”Det är slöseri med skattebetalarnas pengar att låta konstitutionsförsamlingen fortsätta! Skjut arbetet till efter valet 2015!” sade UKAWA.

Nytt regelverk för valkommissionen i den existerande grundlagen

UKAWAs representanter hävdade att det var realistiskt att hinna med att hålla en folkomröstning om det kommande förslaget till ny konstitution och ett allmänt val i oktober 2015. Tiden att skapa en ny röstlängd var alltför knapp.

President Kikwete och oppositionen möttes i Dodoma i september 2014 och kom i princip överens om att skjuta på folkomröstningen om grundlagen till efter valet 2015. Överenskommelsen innebar också att den existerande grundlagen skulle ändras så att valet 2015 skulle kunna hållas enligt de regler som en ny konstitution skulle ha innehållit. I korthet omfattade överenskommelsen följande fem punkter:

Fortsättning ►

1. En fristående valkommission, dvs. att presidenten inte skall ensam utse alla ledamöterna.
2. Rätt till fristående kandidater, dvs.. de som kandiderar till politiska poster behöver inte tillhöra ett politiskt parti.
3. Presidenten måste väljas av minst 50+ % av de röstande, dvs. om ingen presidentkandidat får minst 50 % i första valomgången så blir det en utslagsomgång mellan de två kandidater som fick flest röster.
4. Resultatet i presidentvalet skall kunna ifrågasättas i domstol, dvs. det skall inte vara möjligt att för den som får flest röster att svära presidenteden direkt utan vidare rättslig prövning som idag.
5. Den som blir president efter valet 2015 skall verka för att arbetet med en ny konstitution slutförs.

Presidenten/regeringen lade inte fram förslag i parlamentet för att förverkliga ovanstående punkter. Oppositionen talade om svek.

CCM med flera utan UKAWA presenterar förslag till ny konstitution

President Kikwete gav den starkt förse-nade konstitutionsförsamlingen möjlig-het att fortsätta sitt arbete fram till den 4 oktober 2014. Trots starka påtryckningar från många håll vägrade UKAWA att del-ta i arbetet. Det regerande partiets leda-möter (CCM) och ett antal representan-ter för mindre partier och civilsamhället manglade fram ett förslag som med nöd och näppe lyckades uppnå lagstadgade

två tredjedelars majoritet på fastlandet och Zanzibar var för sig. Förslaget över-lämnades av ordföranden Samuel Sitta till presidenterna Kikwete och Shein vid ett stort möte på Dodomas stadion den 8 oktober 2014. Presidenten beslöt att för-slaget skulle bli föremål för folkomröst-ning den 30 april 2015.

Folkomröstningen inställd tills vidare

Referendum om förslaget till grund-lag måste genomföras med en uppdate-rad röstlängd. Valkommissionen NEC (National Electoral Commission) hade fattat ett omstritt beslut att använda elek-tronisk registrering av väljarna. P.g.a. problem med finansiering och sen upp-handling kom registrering med hjälp av BVR (Biometric Voter Registration) att få en försenad start. En test av BVR i Njombe visade att det av Kikwete utpe-kade datumet 30 april 201 för folkom-röstningen var orealistiskt. Referendum sköts upp på obestämd framtid och kom-mer sannolikt att hållas efter valet den 25 oktober 2015. För NEC gällde det nu att klara av att registrera alla röstberättigade i tid för valet. Efter många praktiska pro-blem slutfördes registreringen i början av augusti 2015 med ett rekordstort antal röstberättigade – 24 miljoner.

Partierna utser kandidater under turbulens

CCM höll partimöten i Dodoma i juli för att utse kandidater till president och vicepresident. Hela 38 kvalificerade CCM-medlemmar hade anmält sig. Bland dessa

var den före premiärministern Lowassa den som dragit till sig mest uppmärksam-het i form av annonser, uppvaktningar från grupper i civilsamhället, presskon-ferenser och massmöten under sina rund-resa för att samla namnunderskrifter för sin kandidatur. Trots det till synes folk-liga starka stödet ifrågasatte många hans välfinansierade kampanj och pekade på att han avgått 2008 som premiärminister efter anklagelser om korruption i sam-band med upphandling av energiaggregat (Richmondskandalen). Lowassa hade sedan sin avgång endast sagt att han blivit orättvist behandlad men aldrig offentligt gått i svaromål och i detalj kommenterat sin roll i denna affär.

CCM:s etiska kommitté kom att spe-la en osedvanligt framträdande roll i att skära ned de 38 kandidaterna till endast fem. Bevekelsegrunderna för denna gall-ring blev inte klarlagda, tydligen inte ens för kandidaterna själva. Lowassa var inte bland de fem. Han och andra bortgallra-de satt och tittade moloket på hur parti-kongressen röstade fram infrastrukturm-inistern John Pombe Magufuli till att bli CCM:s fanbärare i kampen om president-posten.

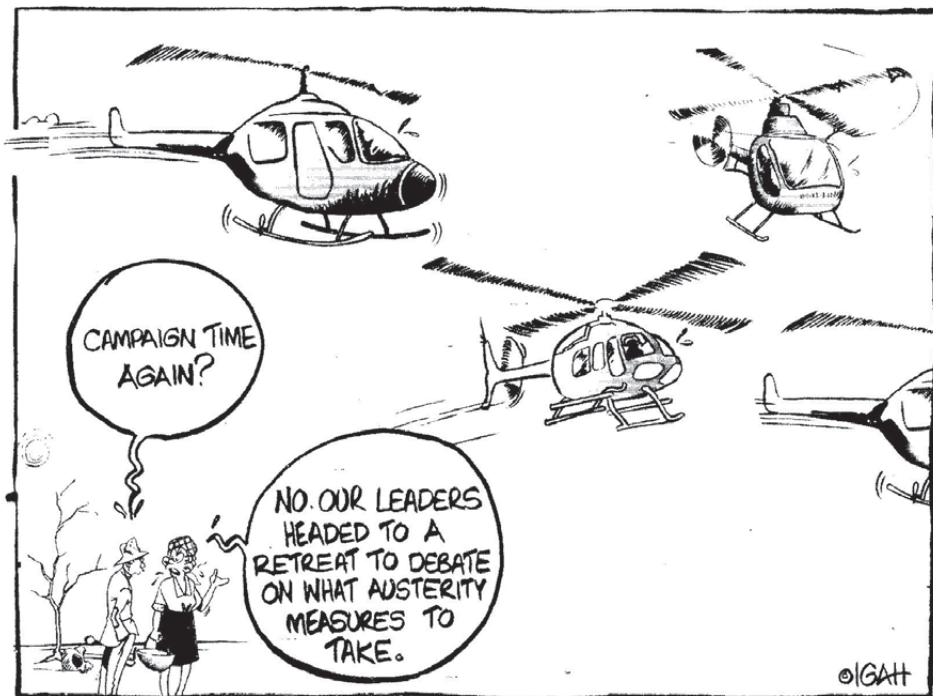
Lowassa blir medlem i CHADEMA och UKAWAs presidentkandidat

Efter några veckors tystnad förklarade Lowassa att CCM använt ojusta meto-der i gallringen av presidentkandidater-na. Han klagade på att korruption, förtal och tricks förekommer överallt i CCM. Jag känner idag inte igen det CCM som fostrat mig under många år, sade han. ”CCM är inte min mamma”, underströk han, när han framträdde sensationellt vid ett möte med UKAWA i början av augusti 2015. Lowassa deklarerade att han läm-nat CCM och fick tillsammans med sin hustru vid det direktsända mötet med-lemskort i CHADEMA. UKAWAs samt-liga partiledare välkomnade Lowassa och beslutade att han skulle bli UKAWAs kandidat till presidentposten. I välkomst-talen betonade UKAWAs ledare att med Lowassa attraktionskraft och omfattande väljarbas fanns nu stora möjligheter för UKAWA att vinna valet. Högsta priori-tet var att få så många röster som möj-ligt i valet. Ideologi och politikens inne-

håll verkade spela en mindre roll. Men, sade Mbowe, Lowassa måste nu verka enligt CHADEMAs partiprogram och UKAWAs principer.

Att Lowassa skandaliserats i samband med Richmond-affären och var en av de 11 på CHADEMAs "List of Shame" över korrupta CCM-politiker hade Lowassa tydligen lyckats förklara nöjaktigt i förhandlingarna med UKAWAs ledare. Efter sju års tystnad berättade Lowassa nu att han försökt stoppa upphandlingen av energiaggregat från Richmond. Men, i ett möte med Presidentens statssekreterare (Chief Secretary), hade han fått beskedet att högre makter i regeringen ville att upphandlingen av Richmond skulle slutföras. Efter parlamentets utredning hade Lowassa avgått av politiska skäl och, betonade CHADEMAs ledare, han hade inte åtalats för sin roll i upphandlingen av Richmond. Lowassa var legalt fläckfri. Lowassa förklarade vidare att han inte hade blivit utfrågad och fått förklara sin roll inför ledamöterna i Richmond-utredningen. Hela utredningen gällde snarare en kamp om posten som premiärminister, lät Lowassa förstå.

Några dagar senare visade det sig att två framstående ledare i UKAWA kände sig mycket obekväma med att Lowassa accepterats så helhjärtat att han till och med blivit UKAWAs, presidentkandidat. Dr Slaa, CHADEMAs generalsekreterare, visade sig inte vid de offentliga mötena med Lowassa. CHADEMAs ordförande förklarade efter en tids undvikande svar att Dr Slaa tagit semester. Sedermera, den 1 september 2015, deklarerade Dr Slaa offentligen att han lämnade politiken och kritiserade samtidigt Lowassa för att han inte hade tillfredsställande förklarat sin roll i Richmond-skandalen. Dr Lipumba, ordförande i CUF, hade offentligen välkomnat Lowassa som UKAWAs presidentkandidat. Någon vecka senare beslöt han att avgå som ordförande för CUF men kvarstå som vanlig medlem. I svävande svar på frågan varför, menade Lipumba att UKAWA på sistone riskerade att förlora sin ledstjärna. Han ville inte fortsätta som ledare bland andra i UKAWA, som ju ursprungligen och främst bildats för att försvara folkets konstitution mot CCM-förslaget.

Valet och konstitutionen

Att UKAWA och Lowassa gått samman inför valet i oktober är rejäl s.k. "game changer". CCM:s sätt att sköta de interna valen i juli har fått många fler ledande CCM-medlemmar att gå över till främst CHADEMA. Bland andra migrerade vice ministern Makongoro Mahanga. Flera parlamentsledamöter och lokala ledare, inte minst i Lowassas hemtrakter Arusha/Monduli, har gått över till CHADEMA. Det senaste, 22 augusti, är att den före premiärministern under Mkapas ministär – Fredrick Sumaye – lämnat CCM och förenat sig med UKAWA.

När CHADEMAs ordförande Mbowe välkomnade Lowassa i direktsändning nämnde han att det inte varit lätt att ta emot Lowassa och utse honom till UKAWAs presidentkandidat. UKAWAs beslut kom efter flera dagars diskussioner med Lowassa. Vad sades i dessa överläggningar om förslagen till konstitution? Som CCM-medlem av konstitutionsförsamlingen hade Lowassa ställt sig bakom det förslag som det skulle ha röstats om i den nu uppskjutna folkomröstningen. Vilket förslag kommer han att förordas som företrädare för UKAWA om han vinner presidentposten? Valrörelsen kommer förhoppningsvis ge besked på den punkten. Frågor om politiskt ledarskap och integritet kommer sannolikt att bli ett av ämnena i valdebatterna.

CM nämner förslaget till ny konstitution i sitt valmanifest. CCM:s presidentkandidat Magufuli lär dock enligt tidningsuppgifter (per 12 september) inte ha nämnt frågan om konstitutionen i sina

valtal. Oppositionen framhåller däremot vikten av en "folkets" konstitution. Vid ett stort möte vid Jangwani Grounds i Dar es Salaam den 31 augusti deklarerade UKAWAs vice president kandidat Juma Duni Haji att UKAWA såg en ny konstitution som motsvarar UKAWAs krav som en prioritet.

Att UKAWA prioriterar frågan om en ny konstitution underströks ytterligare vid ett kampanjmöte den 9 september på Zanzibar då CUF:s kandidat till posten som Zanzibars president Seif Sharif Hamad talade i närvaro av CHADEMAs presidentkandidat Lowassa och kandidaten till vice president Juma Duni Haji. Hamad poängterade att Lowassa och han själv skulle säkerställa att det förslag till ny konstitution som Wariobakommissionen lagt fram skulle implementeras om de skulle vinna valet.

Sammanfattning

Processen att ta fram en ny konstitution ledde till att UKAWA bildades. Detta kom sedermera att dramatiskt ändra förutsättningarna för de allmänna valen den 25 oktober, inte minst sedan den före premiärministern för CCM, Lowassa, gick över till UKAWA och blev dess presidentkandidat. Han och UKAWA förordar nu i valmötena Wariobakommissionens förslag till grundlag. CCM m.fl. står fast vid sitt förslag till konstitution. Valresultatet kommer uppenbarligen att få en stor inverkan på vilken grundlag Tanzania kommer att få, bland annat i fråga om unionens framtida struktur.

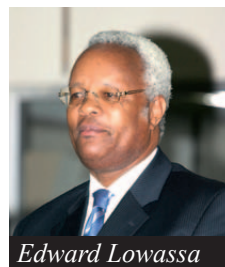
John Magufuli

Samia Suluhu

Anna Elisha Mghwira

Edward Lowassa

Juma Duni Haji

Vilka vill bli president och vice president?

I de allmänna valen i oktober tävlar åtta kandidater om att bli Tanzanias nästa president. En av kandidaterna, Lowassa, är kandidat för CHADEMA men representerar alla partierna i den koalition som kallas UKAWA. UKAWAs medlemspartier är CHADEMA, CUF, NCCR–Mageuzi och NLD. Nedan redovisar Carl Åke Gerdén konstitutionens grundläggande krav för att överhuvudtaget accepteras som kandidat och en översikt över partiernas kandidater.

Konstitutionens krav

Article 39(1) of the 1977 Constitution stipulates the following qualifications for a person to be elected as President:

- a) he is a citizen by birth in accordance with the citizenship law;
- b) he has attained the age of forty years;
- c) he is a member of, and a candidate nominated by, a political party;
- d) he is qualified to be [an] MP or a Member of the House of Representatives;
- e) he has not been convicted by any court for any offence relating to tax evasion.

UKAWA är alltså inte ett parti och måste föra fram en kandidat för ett av sina medlemspartier. Samtliga medlemspartier i UKAWA står bakom CHADEMAs presidentkandidat Lowassa.

Partierna och deras kandidater för den förenade republiken Tanzania

Det regerande partiet CCM valde den 12 juli ministern för infrastruktur John Magufuli som kandidat till president och Samia Suluhu till att bli vicepresident. Om CCM vinner, så blir det första gången som landet kommer att ha en kvinna som vicepresident. Partiet har varit i re-

geringsställning sedan självständigheten 1961 och har en stark politisk bas på landsbygden.

Övriga partiers kandidater framgår av följande förteckning.

Kommentar: Partiet ACT har en kvinna som kandidat till presidentposten. Därmed är det första gången som en kvinna kandiderar till att bli Tanzanias regeringschef. Det kan nämnas att den kände och stridbare politikern Zitto Kabwe, utesluten förra året ur CHADEMA, är en numera en prominent medlem i ACT. CHADEMA har hittills främst vunnit valkretsar i större städer. CUF är ett nationellt parti med starkt fäste på Zanzibar.

Candidate	Running mate	Party
Anna Elisha Mghwira	Hamad Mussa Yussuf	Alliance for Change and Transparency (ACT)
Edward Lowassa	Juma Duni Haji	Chama cha Demokrasia na Maendeleo (CHADEMA)
Fahmi Nassoro Dovutwa	Hamadi Mohammed Ibrahimu	United People's Democratic Party (UPDP)
Hashim Rungwe Spunda	Issa Abas Hussein	Chama cha Ukombozi wa Umma (CHAUMMA)
Janken Malik Kasambala	Simai Abdulrahman Abdulla	National Reconstruction Alliance (NRA)
Lutalosa Yembe	Said Miraj Abdallah	Alliance for Democratic Change (ADC)
Machmillan Elifatio Lyimo	?	Tanzania Labour Party (TLP)

Fördelning av parlamentsposter i valet 2010

Av tidigare valresultat att döma lär huvudstriden stå mellan CCM:s och CHADEMA/UKAWAs kandidater. Den nuvarande presidenten Kikwete fick 62,8 % av rösterna i förra valet 2010. Så här fördelade sig parlamentsposterna i föregående val 2010:

Fördelning av posterna i parlamentet i valet 2015 kommer sannolikt att påverkas av att UKAWAs partier beslutat om valsamverkan i alla valkretsar. Totalt tävlar kandidater från 12 partier om parlamentsposterna.

Constituency representation in the outgoing Parliament		
Political Party		Seats
CCM		185
CHADEMA		24
CUF		24
NCCR–Mageuzi		4
TLP		1
UDP		1
Total		239

Ökenhett valklimat – bakgrunden till årets dramatiska val

Jonas Ewald, lektor och forskare

Årets val är det mest dramatiska valet sedan självständigheten. Aldrig tidigare har så många varit så engagerade och maktkampen så hård och jämn mellan olika partikonstellationer. När detta skrivs dagen före valet är det fortfarande helt oförutsägbart hur valresultatet blir – för första gången i Tanzanias historia. Även om CCM med största sannolikhet vinner, så är det sannolikt med en mindre marginal än förra gången, och med en mycket större mobilisering.

När vi reflekterar över årets mycket heta val och bedömer hur väl flerpartisystemets institutioner fungerar, så tror jag att det är bra att ta ett historiskt perspektiv. Årets val är Tanzanias femte flerpartival, sedan flerpartisystemet (åter)infördes för 23 år sedan. Av de 54 år Tanzania varit självständigt styrdes landet som enpartisystem i 28 år, fram till det formella beslutet att införa flerpartisystem 1992. Det tar tid att montera ned maktstrukturer och bygga upp nya institutioner – och framför allt att förändra människors attityder från enpartisystemets tänkesätt och dominans, till en mer demokratisk kultur.

Fungerande partiväsande

Mot den bakgrunden tycker jag årets val visat att Tanzania tagit i stort steg framåt mot ett mer demokratiskt styrelseskick. Det finns nu ett *fungerande partiväsande*, även om det i princip just nu endast består av två konsoliderade politiska partier, CCM och CHADEMA, och i viss

mån CUF. Övriga partier är mycket små, ledda av en mer eller mindre karismatisk ledare och saknar oftast konsoliderade interna demokratiska strukturer och har ofta en regional förankring. ACT, det parti som av många ser som den friskaste fläkten ibland de mindre partierna, bildades under förra året som en plattform för Zitto Kabwe, som av domslut tvingades lämna CHADEMA våren 2015 efter att ha försökt ta över makten i CHADEMA. Partiet har på det knappa år det funnits inte hunnit bygga upp en partiorganisation. Zitto Kabwe har ännu inte heller uppnått 40 års ålder, vilket är ett krav för att få ställa upp som presidentkandidat. Trots det har ACT har ett välutvecklat program – en slags Ny-Nyerism – och kritiserar CCM hårt från vänster.

CHADEMA har haft stor hjälp i sin organisations och politikutveckling av generöst bistånd från kristdemokratiska partier i Europa genom Konrad Adenauer Stiftung. Det har gett starkt avtryck i par-

tiprogrammet som har socialmarknads-ekonomi som övergripande modell för politiken.

Även om CCM definierar sig som någon form av demokratiskt socialistiskt parti, CHADEMA som social konservativt, CUF som liberalt, så skiljer sig inte vallöften så mycket från varandra.

Media

Media rapporterar mycket och förhållandevist kritiskt – och når ut vi radio och framför via Internet – som det stora flertalet nu har tillgängliga i sina telefoner. De stora mediahusen rapporterar förhållandevist balanserat – om man jämför med tidigare år. Dock så dominerar fortfarande det regeringsbärande partiet – och de mindre partierna hamnar i skuggan. Presidentvalet får absolut störst uppmärksamhet, medan parlaments- och lokalval får ytterst lite täckning i tryckt media. Framförallt har sociala media

Fortsättning ►

Partierna och kandidaterna till president för Zanzibar

Kommentar: Dr Ali Mohammed Shein är Zanzibar nuvarande president. Han har under sig två vicepresidenter i den koalitionsregering som styrt landet, GNU (Government of National Unity). Den ena vicepresidenten är från CCM och den andre från CUF, Seif Sharif Hamad. Hamad tävlar nu åter som företrädare för CUF med Shein om att bli president. I förra valet 2010 fick dr Shein 50,1 % medan Hamad fick 49,1 %.

Kandidaten för ADC, Hamad Rashid Mohammed från Pemba, var tidigare en prominent parlamentsledamot för CUF i Unionens parlament men gick över till ADC inför valet i oktober 2015.

Parties and candidates for the presidency		
	Candidate	Party
	Ali Mohammed Shein	Chama Cha Mapinduzi
	Seif Sharif Hamad	Civic United Front
	Hamad Rashid Mohamed	Alliance for Democratic Change
	Ambar Khamis Haji	NCCR–Mageuzi
	Juma Ali Khatib	TADEA
	Soud Said Soud	Alliance for Tanzania Farmers Party

Ali Mohammed Shein

Seif Sharif Hamad

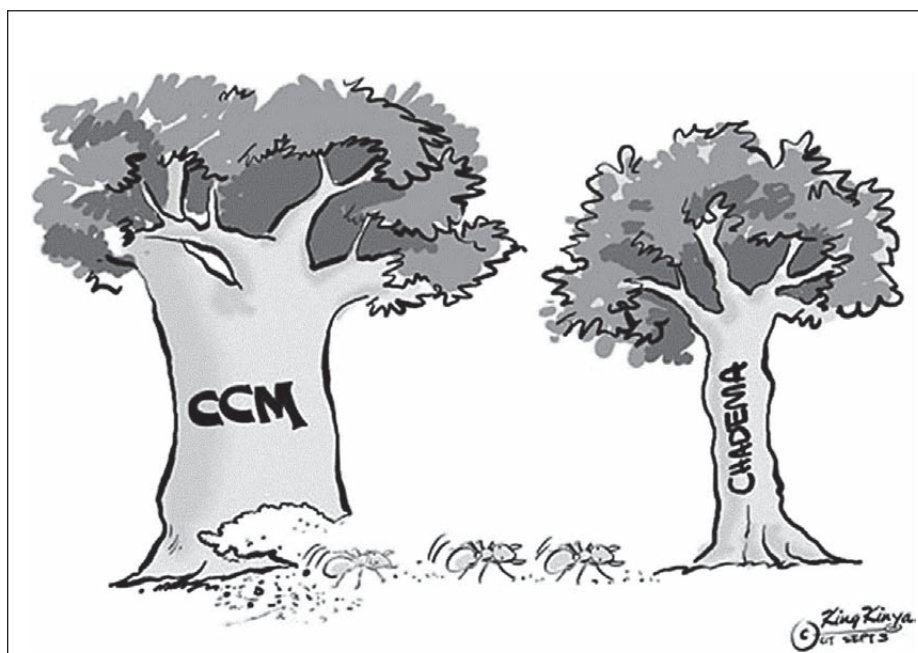
fullkomligt exploderat jämfört med tidigare val – och stimulerar både en intensiv politisk debatt – och håller olika makthavare ansvariga. *Medborgarna* är bättre informerade, utbildade och politiserade. Det har också gradvis vuxit fram en starkare *demokratisk kultur*. Det är idag omöjligt att tänka sig att presidenten skulle försöka fiffla med konstitutionen för att kunna sitta kvar ytterligare mandatperioder i Tanzania. Valrörelsen är symbolisk för den mogna politiska kultur som utvecklats i Tanzania – hårt politiserad, energisk och mobiliserande, men så gott som helt utan något politiska våld.

Globaliserad information

Den teknologiska *utvecklingen/globaliseringen* där så gott som alla har världen i sin mobilhand, har lett till att både förväntningar på vad ett gott samhälle är har ökat, liksom kunskapen om vad som sker utanför den lilla kretsen/byn/landet. Inte minst har kännedomen om maktmissbruk eller bristfällig implementering av olika projekt och reformer ökat. Det är inte bara det regeringsbärande partiets perspektiv som pressas ned till medborgaren. *Parlamentet* har varit mycket mer aktivt, de sista två åren av mandatperioden, med effektivt arbete i utskotten. Inte minst finansutskottets ordförande Zitto Kabwe har drivit på regeringen. Flera stora korruptionsskandaler har exponerats och tagits till domstol genom parlamentarikernas arbete.

Interna granskningsorgan

Interna granskningsorgan som riksrevisionen och antikorrupsionsmyndigheten har också förbättrats och granskar kritiskt

regeringens arbete. Riksrevisionens rapport publiceras nu – och debatteras öppet i parlamentet i TV-sända debatter. Även om antalet anmälda korruptionsfall, både storskalig och mindre omfattande, har ökat så har få hittills lett till fällande domar. Dock har t.ex. en finansminister och flera statssekreterare dömts till fängelsestraff. *Civilsamhällets organisationer* har utvecklats och spelar idag en viktig roll i den offentliga debatten.

”Fattigdom, ohälsa och okunskap”

Jag tror det är viktigt att vi ser de positiva framsteg som faktiskt gjorts, men inte heller blundar för utmaningarna. Och de är fortsatt många. Det folkliga engagemang – och vrede – som inte minst unga människor och opposition ger uttryck för, är den oerhörda trötthet, besvikelse och ilska som finns över att trots 54 år av självständighet, otaliga reformer och löften så har fortfarande de tre ”fiender” som Nyerere utmålade 1962, ”fattigdom, ohälsa och okunskap” ännu inte övervunnits. De uteblivna effekterna av ekonomiska-, utbildnings-, hälso- och folkhälsoreformer för den stora majo-

riteten, har skapat en undertryckt vrede. Visserligen räknas Tanzania till ”lejonekonomierna”, med relativ snabb ekonomisk tillväxt – men med mycket liten spridningseffekt utanför storstäderna. Aldrig någonsin har det funnits så många fattiga människor i Tanzania som idag – eftersom befolkningstillväxten är så snabb. Folket vill ha förändring – och det har politiserats både av oppositionen och regeringspartiet. I opinionsundersökningar är det den extremt bristfällig hälsovården, den låga kvalitén på utbildning och bristande tillgång till rent vatten som är de viktigaste frågorna. Inte korruptionen. Märkligt nog, eftersom den både är utbredd och antagligen växande.

Den nya konstitutionen

Till detta kommer den *konstitutionella processen*, som jag skrev om i Habari nr 1/2014, där civilsamhälle, media och opposition krävt att den gamla enpartikonstitutionen, sedan 1992, skulle moderniseras. Presidenten tillsatte en kommission, som genom en av de bredaste konsultativa processerna i Tanzanias historia, tog fram en modern demokratisk konstitution – och ett radikalt förslag för hur man skulle hantera relationerna mellan Zanzibar och fastlandet genom en slags förbundsstat med tre regeringar, en för fastlandet och en för Zanzibar – och en gemensamt för republiken – och med garanterad yttrande-, åsikts- och organisationsfrihet. Regeringen fick kalla fötter när förslaget presenterades och tillsatte en ”konstitutionell församling” baserad

Flyg till Afrika?

Söker Du en pålitlig resebyrå? Då är vi rätt val!

✓Kunskap ✓Erfarenhet ✓Specialpriser (Raptim)

Safari? Anlita Tour Africa, www.tourafrica.se!

(Tour Africa är en del av Tranås Resebyrå)

Välkommen!

Tel: 0140 - 375 010

e-post: africa@tranas-resebyra.se

Hemsida: www.tranas-resebyra.se

Tranås resebyrå - trygghet och kvalitet sedan 1979

på sammansättningen i parlamentet (där CCM har majoritet) plus representanter för olika samhällsgrupper.

Den ursprungliga kommissionen bojkottade processen eftersom man upplevde att det stred mot författningen.

UKAWA

Oppositionen backade ur och bildade en gemensam plattform *UKAWA* (Umoja wa Katiba ya Wananchi; English: Coalition of Defenders of the People's Constitution). Den nya konstitutionella församlingen omarbetade förslaget till en ny konstitution efter det regeringsbärande partiets riktlinjer. UKAWA protesterade kraftfullt mot det nya urvattnade förslaget och uppmanade till bojkott av det nya förslaget, och den folkomröstning som utlyst. Folkomröstningen som skulle hållits innan valen 2015, fick skjutas upp eftersom det biometriskaste röstregistreringssystemet helt enkelt inte blev klart. Detta fördjupade misstroendet mot både regeringens intentioner, men också mot den *nationella valkommissionen* (NEC) oberoende och kapacitet. Det finns en mycket djup och omfattande brist på förtroende för NEC, inom oppositionen, media och civilsamhället.

När regeringen drev igenom tre ”drakoniska lagar” i maj och juni, *Cybercrim Act*, *Information Act* och *Media Act* som kraftigt begränsade rätten till information, yttrande och mediafrihet, så vässades de politiska motsättningarna ytterligare mellan opposition, civilsamhälle och regeringspartiet.

Inspirerad av den Kenyanska regnbågsalliansen bildades *UKAWA* om till en gemensam plattform för CHADEMA, CUF, NCCR–Mageuzi och det lilla NLD. Målsättningen var att ena de större oppositionspartierna och skapa gemensam front mot CCM genom att bara ha en presidentkandidat, och en oppositionskandidat i varje parlamentarisk valkrets, och en kommunfullmäktigekandidat i varje valkrets. Det visade sig, inte förvånande, vara mycket svårt att enas om detta på alla nivåer. Mest förbluffande var kanske att när en av CCM:s huvudkandidater, Edward Lowassa, f.d. minister och premiärminister med omtvistat korrumpertat förflutet (Richmondskandalen bland annat), valdes bort i CCM:s interna nomi-

neringsprocess, så kom han att utses som oppositionens presidentkandidat – utan att ha blivit nominerad och demokratiskt vald inom CHADEMA.

Det ledde till att CUF:s och CHADEMA:s tidigare presidentkandidater Ibrahim Lipumba, CUF:s generalsekreterare och Wilbrod Slaa, CHADEMA:s generalsekreterare avgick från sina poster i protest. Slaa gick ur CHADEMA, och Lipumba avsåg sig alla förtroendeuppdrag. Därmed förlorade oppositionen två skickliga och programmatiskt orienterade politiska ledare.

Intressant nog kom CCM, mot de flestas förmodan, att utse en presidentkandidat som inte är känd för korruption, John Magufuli, och som har ett mycket gott rykte som en effektiv infrastrukturminister. Det skulle kunna tolkas som att den fraktion av CCM som ser nödvändigheten av att reformera partiet till ett socialdemokratiskt/socialistiskt parti, som istället för att föra en politik som gynnar de få rika – går tillbaka till Nyerere/rötterna och föra en politik som gynnar majoriteten, de fattigaste – och därmed vinna valet med valsedeln istället för med ”money-politics”.

Valrörelsen

Valrörelsen har pågått i två intensiva månader. Både oppositions och regeringsparti har dragit land och rike kring – och mobiliserat stora åhörarskaror. Bägge partierna har relativt väl utvecklade program, men valrörelsen har urartat till en spiral av osammanhängande löften att lösa allehanda lokala och nationella problem inom en snar framtid – utan någon diskussion om hur det skall finansieras eller hänger ihop med andra löften. I slutändan handlar det om vilken person som är bäst på att få saker och ting gjorda. Även om CCM definierar sig som någon form av demokratiskt socialistiskt parti, CHADEMA som social konservativt, CUF som liberalt, så skiljer sig inte vallöften så mycket från varandra.

Magufuli – Lowassa

Eftersom Lowassa hälsa är mycket vacklande, kontrar Magufuli med armbävningar på scenen. När Lowassa argumenterar för att han och CHADEMA

skall åstadkomma förändring, kontrar Magufuli med att Lowassa har varit en del av det absoluta politiska etablissermanget de sista 30–40 åren och knappast utmärkt sig för annan förändring än den som berikar honom själv. Men Lowassa har systematiskt arbetat för att bli president sedan 1994/95 och har byggt upp ett stort stöd genom att strategiskt alliera sig med unga män i fotbollsklubbar, bodaboda- (mc-taxi) och bajaji-förare (motorriksha) och för alla små entreprenörer i den snabbväxande informella ekonomin i storstäderna. Trots att han kommer från en av de rikaste familjerna i Tanzania, är sjuklig och alltid varit en del av maktetablissermanget så har han lyckats komma att symbolisera en slags underdog som slåss för ungdomens och småföretagarnas rättigheter.

Ett steg på vägen

Även om Tanzania har gjort stora framsteg mot ett mer demokratiskt styrelseskick så är det fortfarande en bra bit att gå innan man uppnått en mer substantiell demokrati. Men denna valrörelse har varit ett viktigt steg på vägen. Nu återstår att se om det valprocessen kommer att genomföras på ett någorlunda demokratiskt sätt – eller om CCM kommer att försöka rigga röstsammanräkningen. Det oroväckande är att bägge sidor är helt övertygade om att det har majoritetens stöd bakom sig. Om oppositionen förlorar stort enligt det officiella valresultatet finns en risk att både unga frustrerade män i storstadsområdena och oppositionsledare protesterar – förhoppningsvis på ett sätt så våldsamma konfrontationer undviks, och därmed bekräftar att Tanzania har en relativt utvecklad demokratisk kultur.

Jonas Ewald

Jonas Ewald är lektor och forskare i freds- och utvecklingsstudier vid Linnéuniversitetet i Växjö. Hans huvudsakliga forskningsområden är demokratisering och dess kopplingar till utveckling, konflikter och hantering efter konflikter, med fokus på Östafrika/de stora sjöarna och Tanzania och Rwanda i synnerhet.

Inskränkning av mänskliga rättigheter i Tanzania;

avseende medborgliga och politiska rättigheter

Det pågår för närvarande en dramatisk inskränkning av de medborgliga och politiska rättigheterna, ICCPR, framförallt gällandes yttrandefrihet och pressfrihet.

Det första tecknet på detta kom i början av året när den enda riktigt självständiga tidningen i landet *The East African* stängdes hastigt på väldigt lösa grunder (små felaktigheter i registreringsformuläret från 2003). I mitten av mars började ett rykte cirkulera om att det fanns utkast till fyra nya lagar och att dessa skulle introduceras till parlamentet. Lagarna gick under namnen *Cyber Crimes Bill*, *Statistics Bill*, *Media Bill* och *Online identification*

innan påsk – utan sedvanliga föregående diskussioner och utskottsbearbetning. Ett par veckor senare signerades de av President Kikwete.

Statistics Bill

Statistics Bill innebär i praktiken att all statistik måste, innan publicering, godkännas av The National Bureau of Statistics, NBS. Myndigheter, näringsliv, civilsamhället, akademien och enskilda in-

formation” ger minst 6 månaders fängelse. Polisen ges befogenhet att beslagta mobiltelefoner och datorer utan att ge någon tidsram för hur eller när dessa ska återlämnas. Kombinerat ges polisen befogenhet att fängsla journalister eller forskare som publicerar sin forskning, antingen för att de har publicerat ickeofficiell statistik eller ”false information”. Det öppnar upp för arrestering av politiska oppositionen som mycket framgångsrikt mobiliserar på sociala medier.

Av de två övriga lagarna är *Media Bill* den mest oroande. Tryckfriheten inskränks och ett medieråd ges makt över att ge och dra in tillstånd för tidningar, radio och TV. Detta medieråd tillsätts av presidenten. Lagen inför strikta regleringar för vem som får agera journalist, samt i likhet med de två ovanstående lagarna regleringar för publicering av ”false information”. Återigen är påföljderna fängelse och höga böter som minimistraff, med inga maxstraff satta.

Oroväckande utveckling

Sammantaget är det en mycket oroväckande utveckling som redan ger konsekvenser med inskränkningar av de politiska och medborgliga rättigheterna. Tanzaniskt civilsamhälle med Twaweza (www.twaweza.org) och Jamii Forums (www.jamiiforums.com) i spetsen bedriver en aktiv kamp för att stå upp för dessa rättigheter.

De flesta observatörer är överens om att ingen av de berörda myndigheterna har resurser att applicera de nya lagarna i alla potentiella fall, men oberäknligheten skapar en självcensur som redan börjar märkas hos lokal media och lokala och internationella organisationer.

Det är i dagsläget för tidigt för att dra slutsatser över hur lagarna påverkat valrörelsen inför presidentvalet den 25 oktober men tydligt är att de överlag haft en negativ påverkan på landets demokratiska utveckling.

Josephine Sundquist
Se även *Habari* nr 3/2012
om mänskliga rättigheter.

Jamii Forum founder Maxence Melo speaks during a press conference in Dar es Salaam on April 2nd 2015. Next to him are National Coordinator of the Tanzania Human Rights Defenders Coalition (THRDC), Onesmo Ole Ngurumwa (centre) and Sikika head of Programmes, Patrick Kinemo (right).

Act. Endast en av dessa (*Cyber Crimes Bill*) fanns i utkastform tillgänglig för beskådan. Det blev stor oro bland oppositionen och i civilsamhället då den tillgängliga informationen pekade på att de nya lagarna var för sig innebar starka begränsningar av friheter för individer och organisationer, och att de sammantaget skulle innebära en dramatisk försämring för det fria ordet och friheter för kritiska röster och organisationer i landet.

Under ett så kallat ”Certificate of Urgency” godkändes *Cyber Crimes Bill* och *Statistics Bill* av parlamentet strax

divider är alla skyldiga att presentera sin statistik för NBS, vars chef i och med nya lagen utses av presidenten, för godkännande innan publicering. Endast officiell statistik ska få publiceras. Lagen stipulerar hårda minimistraff (fängelse och höga böter), och inga maxstraff.

Cyber Crimes

Cyber Crimes Bill fokuserar på publicering av information online på hemsidor, bloggar och i sociala medier. Mycket tonvikt ligger på ”false information” som inte definieras närmare. Att publicera ”false in-

Tidningskrönikan:

CCM:s Magufuli nästa president

Perioden augusti–oktober domineras av valet som ägde rum 25 oktober. Magufuli vann presidentvalet klart över Lowassa. Valet gick lugnt till, men oppositionskoalitionen Ukawa protesterar mot trakasserier, bl.a. gjorde polisen en raid mot Ukawas röstsammanräkningscenter och tog datorer och mobiltelefoner i beslag.

På Zanzibar meddelade CUF:s presidentkandidat Hamid redan på valdagens kväll att deras sammanräkning visade att man vunnit över den sittande presidenten Shein från CCM. Men valkommissionens ordförande kontrade genom att ogiltigförklara valet p.g.a. påstådda oegentligheter.

Jämställdhet i politiken

Parlamentets avgående talman, Anne Makinda hyllar regeringens många initiativ för att öka jämställdheten i alla beslutande organ och hon anser att landet har blivit ett föredöme för Afrika och resten av världen. Hon talade vid högtidligheter på African Women's Day.

1/8 Daily News

Drogmissbruket ökar

Enligt en amerikansk studie ökar drogmissbruket i alarmerande takt. Cannabis och heroin är de mest använda drogerna i Tanzania. Studien genomfördes i 12 regioner och visar ökning främst längs de stora transportlederna. 1/8 Daily News

Tre nya presidentkandidater

Presidentkandidaterna Dovutwa för UPDP, Lyimo för TLP och pastor Mtikila för DP har hämtat registreringsformulär från National Electoral Commission (NEC). 2/8 Daily News

Chadema ger klartecken för Lowassa

Partiet Chademas riksmöte har enhälligt ställt sig bakom förra premiärministern Lowassa som presidentkandidat för fyrtipartikoalitionen UKAWA.

4/8 Daily News

CCM:s Magufuli: Segern är säker

CCM:s presidentkandidat John Magufuli och hans vicepresidentkandidat Samia Suluhu Hassan har nu hämtat registreringsformulär hos NEC och utlovade en jordskredsseger i oktoberns allmänna val.

4/8 Daily News

Presidentkandidat Lyimo för TLP, Tanzania Labour Party

Flickor bäst i "Form 4" test

Flickorna har visat framfötterna vid Dar es Salaams *Form 4-examina* meddelar Regional Education Officer. Sju av de tio bästa eleverna är flickor. Alla tio var från privatskolor, däribland Barbro Johanssons skola för flickor: Canossa (4.30 GPA), Feza Girls (4.10 GPA), Shamsiye Boys (4.10 GPA), Feza Boys (4.00 GPA), Mivumoni (3.90 GPA), St Joseph (3.80 GPA), Thomas Machirina (3.80 GPA), African Tabata (3.70 GPA), Barbro Johanson (3.70 GPA), Rising (3.60 GPA). 6/8 Daily News

CUF:s ledare Lipumba avgår

Partiledaren för Civic United Front (CUF), Ibrahim Lipumba har avgått som partiledare. Lipumba är kritisk mot att Lowassa som nyligen övergav CCM utsetts till oppositionens kandidat.

7/8 Daily News

Bodaboda-förare registreras

Registrering av bodaboda (mc-taxi) i en särskild databas pågår i Dar es Salaam. Förarna får utbildning i trafiksäkerhet, entreprenörskap och vikten av att vara försäkrad. 10/8 Daily News

Twiga Stars tränar på Zanzibar

Damlandslaget Twiga Stars har rest till Zanzibar för att träna inför finalerna i All Africa Games under september i Kongo-Brazzaville. Twiga, som kom till finalerna genom att slå Zambia med 6–5, har lotats i grupp A tillsammans med Nigeria, Elfenbenskusten och värdlandet Kongo-Brazzaville. 9/8 Daily News

Lowassa registrerar sig

Oppositionens presidentkandidat Lowassa har nu hämtat formulär för sin nominering hos NEC flankerad av 100-tals supportrar, sin fru och sin vicepresidentkandidat, Juma Haji Duni. Med var också Zanzibars vicepresident Seif Shariff Hamad och ledarna för de andra koalitionspartierna.

11/8 Daily News

Pastor Mtikila, presidentkandidat för DP, the Democratic Party

Zanzibars musikfestival i fara

Den 13:e upplagan av Zanzibars musikfestival (Sauti za Busara) blir kanske inte av som planerat i februari 2016, det saknas pengar. Sauti za Busara arrangeras annars varje år med musik från hela Afrika och även länder utanför Afrika. 16/8 Daily News

Vaccinering av nyfödda når 90 %

Vaccineringen av nyfödda överstiger nu 90 %. Under processen har många nya vaccin introducerats i enlighet med initiativet *Better Immunisation Data* (BID). Dr Orin Levine från Bill & Melinda Gates Foundation säger att lärdomarna från BID format en "bruksanvisning" som andra länder kan använda. 15/8 Daily News

Dars snabbussar snart igång

Förarutbildningen för UDART:s bussar kommer att börja på måndag meddelar företaget som ska driva Dar Rapid Transit (DART:s) verksamhet. 130 kvalificerade chaufförer har rekryterats och 170 ytterligare ska anställas för att vara färdigutbildade till driftstarten i oktober.

7/8 Daily News

Spel och lotterier expanderar

Chefen för Gaming Board of Tanzania Abbas Tarimba berättar att det nationella lotteriet kommer att starta igen i november. Spelindustrin som har visat sig vara en synnerligen lönsam verksamhet kommer därmed att öka ytterligare. Det nationella lotteriet kommer att bli nästa stora grej. Sydafrikanska Murhandziwa Ltd har fått licens att driva verksamheten och de kommer att introducera flera nya grenar

Presidentkandidat Dovutwa för UPDP, United People's Democratic Party

t.ex. fotbollstips. Verksamheten kommer att skötas med terminaler i varuhus och kiosker. Elektronisk betalning med mobilen blir möjlig. 17/8 Daily News

Rekryteringsfirmor stoppas

Regeringen har stoppat över 70 agenter som rekryterar hembiträden bl.a. till Oman där de råkat ut för grova brott. Sekreteraren för Anti-trafficking Secretariate säger att det förekommit omfattande klagomål på exploatering av unga flickor som skickats till Oman för att arbeta. 19/8 Daily News

Malariainfektion ned i Kagera

Regionen Kagera har fått ner förekomsten av malaria från 41 % år 2007 till 9,5 % i år. Framgången tillskrivs regeringens beslut att dela ut preparerade myggnät och snabb behandling av malariafall. Målet är att utrota malarian till 2020.

21/8 Daily News

Turismen växer trots tjuvjakt

Regeringen har ökat insatserna mot tjuvskytt och tror på växande turism trots negativa rapporter i internationella media. Turistministeriet har också försökt väcka till liv flera turistmål, men framhåller också att kampen mot tjuvskyttet inte får minska. 21/8 Daily News

Stöd till förbättrad jordbruksstatistik

Företrädare för Melinda and Bill Gates Foundation har sagt vid ett möte med statistikmyndigheten att de vill stödja utvecklingen av statistik och data åt jordbruket. De vill hjälpa till att höja produktiviteten bland småbrukarna och ge dem kapacitet att använda sina ökade inkomster för annan företagsamhet så att de kan lyfta ur fattigdom. 26/8 Daily News

EU skickar 120 valobservatörer

EU kommer att skicka en grupp på 120 valobservatörer för att bevaka de allmänna valen i oktober. Ledare blir en ledamot av EU-parlamentet enligt EU:s ambassadör. 29/8 Daily News

Mindre vattenförluster i Dar

Den nya ledningen för DAWASCO har åstadkommit stora förbättringar.

EU Ambassador Filiberto Ceriani Sebregondi informerar om valobservatörer

sid 12—Habari 4/2015

Inkomsterna har ökat från 2,8 bn/- i april till 4,1 bn/- i juli. Bolaget har tagit en rad initiativ. Bland annat har det ökat antalet kunder (anslutningar). Det har också gjort stora ansträngningar för att minska läckor och vattenstöld, så att förlusterna gått ner från 57 % i mars till 47 % i juli.

31/8 Daily News

Bussägare protesterar mot tullhöjning

Bussägarna kräver att få träffa premiärminister Pinda för att få ändring på en höjning av importtullen på nya bussar. Den har gått upp från 10 % till 25 % från 1 juli. Över 100 kinesisktillverkade bussar är fast i Dars hamn medan man förhandlar med finansdepartementet om att få tillämpa den lägre tulltariffen.

31/8 Daily News

Misstänkta för terroristbrott gripna

Polisen i Dar har gripit 38 misstänkta i en anti-terroraktion mot kriminella element i Dar och kustregionen knutna till räder mot polisposter och terrorattacker. Hos de misstänkta fann polisen en bomb, 10 skjutvapen inklusive 2 k-pistar och 2 automatgevär samt en hel del ammunition. Vapnen stals förra året från Kimanzichana Police Station i Mkuranga då en polis och en terrorist dödades.

1/9 Daily News

Kikwete: Modernisera försvaret!

President Kikwete har uppmanat den kommande regeringen att prioritera en förstärkning och modernisering av militären. Hans uppmaning kom när han i Dar lade grundstenen till det nya försvarshögkvarteret vid Makongo Juu inom Lugalo militärbas. Kostnaden för byggnaden är beräknad till \$55 miljoner.

1/9 Daily News

Damerna förlorar mot Elfenbenskusten

Damlandslaget i fotboll Twiga Stars startade sitt deltagande i All Africa Games med att förlora mot Elfenbenskusten med 0–1. 8/9 Daily News

Många utländska valobservatörer

Mellan 400 och 600 valobservatörer förväntas följa landets femte flerpartival 25 oktober. UNDP bidrar till finansieringen med 265 bn/-. 23,7 miljoner väljare beräknas rösta. 11/9 Daily News

Kikwete: Afrika måste stödja ICC

President Kikwete varnar afrikanska ledare för att angripa internationella domstolen (ICC) i Haag. Försök att se ner på ICC kommer bara förstärka intrycket att kontinentens ledare är beredda att överse med MR-brott. Kikwete talade i African Court for Human and People's Rights när en bok på swahili med fakta om domstolen släpptes. Kikwete sa vidare att det är viktigt för kampen mot despoter och tyranniskt styre att ICC stöds och respekteras. 12/9 Daily News

Flyktingar lovade medborgarskap

CCM:s presidentkandidat Magufuli meddelade vid ett möte i Ulyankulu, vars invånare till övervägande delen är flyktingar från krigshärjade grannländer, att alla flyktingar där kommer att få tanzaniskt medborgarskap om de inte redan har fått det och om han väljs. 16/9 Daily News

Mer datorisering av trafikböter

Ett nytt elektroniskt system för att betala trafikböter, känt som "notification of offences", startar i Dar es Salaam. Systemet paras med prickar i körkortet som anger hur allvarlig förseelsen varit. Böterna ska betalas på plats, annars kommer Automatic Number Plate Recognition System att användas för att identifiera fordon med obetalda böter.

17/9 Daily News

CUF vill liberalisera kryddhandel

Om CUF:s presidentkandidat Seif Sharif Hamad väljs på Zanzibar kan bönderna där förvänta sig att få sälja och exportera sina produkter, inklusive nejliska, till vem som helst. För närvarande är Zanzibars State Trade Corporation enda tillåtna köpare av nejliska och det är ett brott att sälja

CUF:s ordförande Lipumba är kritisk mot Ukawas val av Lowassa och avgår

avsalugrödor utanför Zanzibar.

17/9 Daily News

Start för elproduktion med naturgas

Igår slog äntligen Tanesco på sitt gasdrivna elverk i Ubungu med gas från Madimba i Mtwararegionen. Elverket kommer inledningsvis att producera 90 MW som skickas ut till huvudledning- en och minskar bristen på elkraft.

19/9 Daily News

Magufuli vill öka skatteuppbörd

CCM:s presidentkandidat avser, om han väljs, att dubbla de månatliga skatteinkomsterna från nuvarande 800 bn/-. Målet är att se till att affärsmoguler betalar full skatt, att stoppa skatteflykt och att införa nya skatter. Han kommer att minska besvärande skatter på bönder och småföretagare. Han hyllade Kikwete som ökat skatteinkomsterna från 300 bn/- till 800 bn/-, och hävdade att med den grunden lagd kan han dubbla inkomsterna.

21/9 Daily News

CCM fortfarande populäraste parti

En undersökning av den lokala fristående forskningsinstitutionen TWAWEZA visar att CCM fortfarande är det populäraste partiet och att många inte förstår oppositionen UKAWA:s formella status. Enligt TWAWEZA känner sig 62 % av befolkningen stå närmast CCM av alla partier. Magufuli tros få 66 % av rösterna i presidentvalet, medan CCM tros få 60 % i parlamentsvalet. *23/9 Daily News*

Tingatinga pristagare redo för Kina

Nu har de två pristagarna från Tingatinga biennalen i juni, Mustapha Yusuf och Mohamed Chivinja, fått \$400/- var och väntar på att få ge sig iväg till Kina. Den 8 dagar långa utställningen inklusive tävlingen var ett samarbete mellan kinesis- ska ambassaden, National Arts Council (BASATA) och National Museum and House of Culture. *24/9 Daily News*

Inga roamingavgifter inom EAC

Resenärer från Tanzania kommer inte

längre att debiteras roamingavgifter när de ringer upp eller tar emot samtal över gränserna inom EAC. Landet är på väg att ansluta sig till EAC:s "One Network Area" som harmoniserar tarifferna för röstsamtal och dataöverföringar.

24/9 Daily News

Sverige och Tanzania i FN:s SDG-grupp

FN har utsett Tanzania och sju andra länder att ingå i den stödgrupp som ska vara spjutspetsar i arbetet mot hållbarhets- och utvecklingsmålen (Sustainable Development Goals, SDGs) som ersatt milleniemalet. Valet av gruppmedlemmar ägde rum i FN-högkvarteret vid ett särskilt möte som statsminister Stefan Löfven arrangerade. Förutom Sverige och Tanzania ingår Tyskland, Brasilien, Liberia, Tunisien, Columbia och Öst-Timor i gruppen. *27/9 Daily News*

Montering av traktorer från Polen

Tanzania kommer att bygga en sammansättningsfabrik för traktorer som en del i strategin att modernisera jordbruket. Polen lånar ut investeringskapitalet, \$110 m/-. Fabriken beräknas bygga cirka 5.000 traktorer om året. *29/9 Daily News*

Mobila pengar: Kenya, Tanzania leder

Enligt Världsbankens World Development Report är Tanzania världsledande ifråga om mobil finansiell service. Man leder ifråga om lågräntelån via mobilen och har en av de största marknaderna för överföring av pengar. Regeringen har ansträngt sig för att ha hög standard på sina IT-system. Kenyas betalsystem M-pesa omnämns också för sitt stora genomslag bland kunderna. *30/9 Daily News*

Tanzaniska pilgrimer döda i Mekka

Fem tanzaniska pilgrimer bekräftas döda under paniken i Mina utanför Mekka förra veckan då 769 människor omkom. Regeringen har vidare information om att ytterligare 33 saknas. *30/9 Daily News*

Indisk traktorfabrik på Zanzibar

Det indiska företaget Mahindra Co planerar att öppna en sammansättningsfabrik för traktorer på Zanzibar. President Shein avslöjade också att regeringen kommer att köpa 100 traktorer från bolaget som stöd för öarnas jordbruk.

4/10 Daily News

Vägsamarbete med Kenya

Presidenterna Kikwete och Kenyatta har öppnat ett stort vägprojekt som inbegriper ny väg på sträckan Arusha-Holili/Taveta-Mwatate som en del av "norra korridoren". Det kommer att underlätta transport av gods till och från hamnen i Mombasa och innebära nya arbetstillfäl-

Ordförande i TLP Mrema föredrar CCM:s kandidat Magufuli framför TLPs Lyimo

len. Projektet finansieras med pengar från African Development Bank (AfDB) som betalar ut \$120 m/- till Tanzania medan Kenya får \$113 m/-. Arbetena innefattar kringfart med motorvägsstandard runt Arusha och infrastruktur kring Tengeru. *5/10 Daily News*

Etiopien öppnar ambassad

Etiopien öppnar inom kort en ambassad i Dar es Salaam. Länderna har många erfarenheter inom industrins och handelns snabba tillväxt att dela. *6/10 Daily News*

7 % tillväxt de närmaste åren

Världsbanken anser att Tanzania är bland de länder som har en stabil ekonomisk tillväxt trots svaga globala utsikter. Liksom i Etiopien, Rwanda, Elfenbenskusten och Moçambique förväntas tillväxten i landet ligga på minst 7 procent de två närmaste åren.

7/10 Daily News

Inflationen 6,1 % i september

I september stannade inflationen på 6,1 % enligt National Bureau of Statistics. Inflationen på helårsbasis för matvaror hemma och ute sjönk också i september och stannade på 9,4 % medan årsindex för övriga varor steg marginellt med 1,9 %. *9/10 Daily News*

Oppositionsledare stöder Magufuli

Ordföranden för Tanzania Labour Party, TLP, Augustino Mrema, och tidigare generalsekreteraren för Chadema Wilbroad Slaa, stöder Magufuli som presidentkandidat. Slaa har berömt Magufuli för integritet, hårt arbete och öppenhet. I TV har han sagt att Magufuli var kandidaten värd

Chademas förre ledare Slaa stödjer CCM:s Magufuli framför Ukawas Lowassa

Presidenterna Kikwete och Kenyatta överens om infrastrukturprojekt

att rösta på eftersom han är kristallklar om kampen mot korruption till skillnad från andra skandaliserade kandidater, syftande på Lowassa. 9/10 *Daily News*

Investeringar från Kenya växer

Nyligen arrangerades en mäsä för Kenya-Tanzania affärer i Nairobi med cirka 200 deltagare från alla samhällssektorer, t.ex. energi, utbildning, transport och logistik, finans och turism. VD för Tanzania Investment Centre avslöjade då att de kenyanska investeringarna i Tanzania har nått \$1 685 m/- i 518 projekt som skapat 55.762 arbetstillfällen. Kikwete sa i sitt tal till mässan att Kenya inte är en konkurrent utan som femte största investerare i Tanzania en strategisk partner. Kenyatta å sin sida berömde Kikwete för hans ledarskap och hans insatser för handel, investeringsklimat och regional integration. 12/10 *Daily News*

Kostnad för oljeimport ned 25 %

Räkningen för landets totala import av varor och tjänster under ett år har minskat med 2,6 % till \$13,56 md/-. Bakom minskningen ligger 25 % lägre kostnad för oljeimporten på grund av sjunkande världsmarknadspriser, meddelar Bank of Tanzania (BoT). 15/10 *Daily News*

Bagamoyo blir industricentrum

Fler än 1.000 industrier ska byggas i anslutning till Bagamoyos hamn. Hamnen, som kräver investeringar på \$10 miljarder, kommer att avlasta hamnarna i Dar, Tanga och Mtwara. Bagamoyo beräknas hantera 600.000 ton samt 1.000 containern och sysselsätta 1.000 personer. 17/10 *Daily News*

Inga folksamlingar i samband med valet!

För att undvika oroligheter har polisen förbjudit folksamlingar efter att valkampanjerna avslutats och tills dess resultaten har offentliggjorts. 23/10 *Daily News*

Nya siffror för fattiga/rika

Tillgångarna per capita är \$480/- vilket kan jämföras med genomsnittet i världen \$27.600/-. År 2 000 uppgick tillgångarna till \$250/-. Under samma period har antalet tanzanier med tillgångar på över \$1 miljon ökat från 1.000 till 2.200. Antalet som klarar basbehoven har ökat med 6 procent medan de som lever i extrem fattigdom minskat med 2 %. 27/10 *Daily News*

Hamad förklarar sig som vinnare

I Zanzibar har Seif Sharif Hamad från

CUF förklarat sig som segrare i valet. CUF ingår i koalitionen UKAWA. Han hävdar att han fått 200.077 röster mot 178.363 för CCM:s Ali Mohamed Shein. Det skulle vara första gången CCM förlorar på öarna. Valkommissionen har inte offentliggjort resultatet och i delresultaten ledde CCM fortfarande. I 2010 års val förlorade CUF på marginalen, men partierna kom överens om att dela makten för att undvika våldsamheter. 26/10 *Daily Nation*

Nästa president blir Magufuli

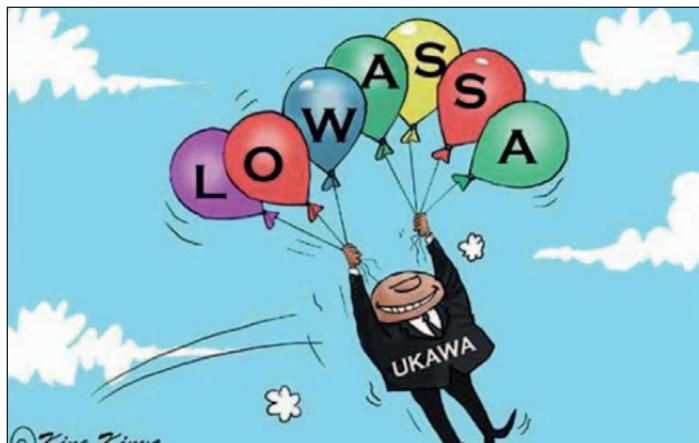
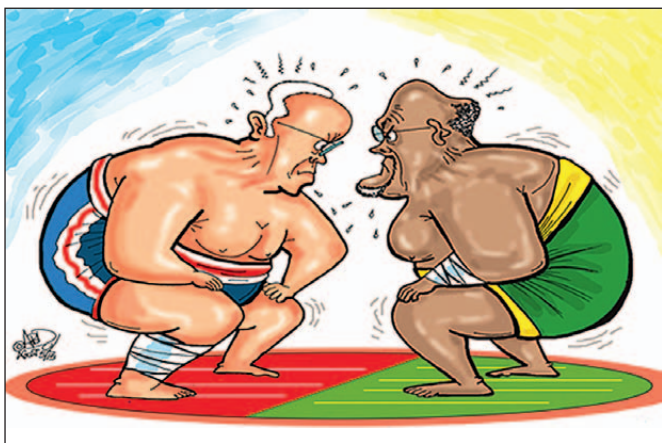
Valkommissionen NEC meddelade att CCM:s presidentkandidat hade vunnit valet på fastlandet med 8,8 miljoner röster (58 %). Ukawas Lowassa, som kom på andra plats med 6 miljoner röster (39 %), vägrade godkänna resultatet och krävde omräkning i valdistrikt där det vägt jämnt. Magufulis seger innebär att CCM:s dominans sedan självständigheten är obruten.

Valobservatörer har efterlyst en snabb lösning på dödläget i Zanzibar där valet ogiltigförklarats av den lokala valkommissionen. 29/10 *East African*

Rapporter från valobservatörerna

De tre viktigaste observatörsgrupperna har offentliggjort sina preliminära rapporter från söndagen val. EU:s grupp var bekymrad över bristande öppenhet hos valförrättare både på fastlandet och på öarna. Den beskrev ändå valet som mycket konkurrensbetonat och välorganiserat. Observatörerna från African Union (AU) och SADC beskrev det som fritt, rättvist, trovärdigt och fredligt. EU vädjade till valorganisatörerna att säkra freden och lugnet även när rösträkningen och offentliggörande av resultat fortsätter.

EU anmärkte att valkommissionerna inte varit helt öppna om sina beslut under processen. Allt för lite information gavs till partierna om vallängderna och gränserna för valdistrikt vilket minskade förtroendet hos de politiska partierna för kommissionen och hela valprocessen. 29/10 *The Monitor*

The Bishop Anders Arborelius ocd. of Sweden visited Tanzania

In July 2015, for the first time ever, the Head of the Swedish Catholic Church, Bishop Anders Arborelius ocd. blessed Tanzania with a visit.

Bishop Anders belongs to the Order of the Carmelite (ocd.) and has had a long term co-operation with the Carmelites in Malawi. On this year's trip to Malawi, Bishop Anders was invited by the priests of the Tanzanian Carmelites to en route visit them in Bunju, a village outside Dar es Salaam on the way to Bagamoyo.

Bishop Anders was met at the DSM Airport by the Carmelite Parish Priest Thomas Mtey and other laymen on July 12. In spite of the night long trip, the Bishop immediately celebrated The Holy Mass at the Bunju Carmelite Parish, where he stayed till July 16.

On July 13, he paid respect to the Head of the Catholic Church of Tanzania, Cardinal Polycarp Pengo and visited Carmelite Nuns at their convent in Boko Parish. He visited the Slave Museum of the Roman Catholic Church in Bagamoyo. The Bishop also celebrated The Holy Mass in the church during his visit in Bagamoyo. The following two days Bishop Anders visited other Carmelite Parishes in Dar es Salaam. He also took time off for a swim in the warm Indian Ocean.

In the evening of the July 15, Bishop Anders with Bunju Parish Priests, other priests and nuns were invited for dinner by Baba and Mama Zulu at their home in Mikocheni at the outskirts of Dar es Salaam. The dinner was also attended by many neighbours from various denominations, such as Muslims, Rastafarians, nonbelievers etc.

Bishop Anders is not a Kiswahili speaker. However, to the surprise of many, on July 16 he celebrated The well-attended Holy Mass in the Bunju Church and conducted wedding ceremonies for seven couples in Kiswahili! The ability of Bishop Anders to read the holy texts with nearly flawless pronunciation was amazing. The willingness of the Head of the Swedish Catholic Church to participate in different activities, his tolerance, simplicity and his friendliness, were

highly appreciated and admired by many people that he met when visiting parishes and homes in Tanzania.

Text: **Grace Luena
(Mama Zulu)**
Photo: **Carl-Åke
Gerdén**

Bishop Anders Arborelius with Bunju church leadership.

The Procession into the Church for the wedding ceremony.

Bishop Anders Arborelius with the Priests together with the newly married seven couples showing their marriage certificates in the Bunju Church.

Tanzania och biståndsgivarna – en berg-och-dalbana i förtroende

Bertil Odén, välkänd biståndsprofil och pensionerad Sidaanställd ger här en sammanfattning av mer än 50 års utvecklingssamarbete – från det nordiska Kibaha-projektet år 1962 till budgetstöd och Big Results Now år 2015.

Vad blir fortsättningen? Blir det någon?

Som alla Habari-läsare vet är Tanzania ett av de länder som Sverige haft längst utvecklingssamarbete med. Det första projektet i Kibaha utanför Dar es Salaam påbörjades 1962, året efter Tanzanias självständighet. Det var ett blandat utbildnings- och landsbygdsutvecklingsprojekt och stöddes av de nordiska länderna tillsammans. Det pågick i omkring tio år innan Tanzania tog fullt ansvar för verksamheten.

(Se Habari nr 2/2010 temanummer om Kibaha.)

Nyereres Tanzania från favorit till kris

Tanzanias relation med de mer eller mindre samlade biståndsgivarna har åkt berg- och dalbana över åren sedan dess. Det började med en smekmånadsperiod långt in på 1970-talet mellan de tillskyndande biståndsgivarna och president Nyereres regering. Under denna tid kom Tanzanias utvecklingspolitik att domineras av Arushadeklarationen, ujamaa-politiken och försök till self-reliance politik. Detta var en i förhållande till andra nyligen självständiga länder en oortodox politik, men stöddes ändå av stabilt marknadsorienterade organisationer, inklusive Världsbanken och många bilaterala biståndsgivare.

Utbildning, hälsovård och infrastruktur byggdes ut och budgetutgifterna ökade snabbt. Importen ökade kraftigt, men exporten hängde inte med. En kombination av externa faktorer som kraftigt ökade oljepriser på världsmarknaden, samtidigt inflation och produktionsnedgång i OECD-länderna och att resultaten av de interna ekonomiska reformerna på många områden inte blev de förväntade innebar att Tanzania i slutet av 1970-talet befann sig i en svår skuldkris, med stagnerad inhemsk produktion och varubrist.

Åtstramning och hårda villkor – ”biståndströtthet”

Nyliberalismen började i 1980-talets inledning få ökat genomslag internationellt. Biståndsgivarna, under ledning av IMF och Världsbanken, ställde allt hårdare krav på budgetåtstramning och omfattande makroekonomiska reformer för att fortsätta sitt bistånd. Tanzanias regering försökte i det längsta att undvika detta. De nordiska ländernas initiativ att stödja Tanzanias arbete med ett nationellt strukturanpassningsprogram misslyckades. Slutligen fick Tanzania acceptera biståndsgivarnas villkor. Bistandsflödet fortsatte, men de hårda villkoren gjorde att samarbetsklimatet försämrades och fortsatte att göra så fram till mitten av 1990-talet.

Under denna tid drabbades biståndsgivarna, inte bara i Tanzania, av något de kallade biståndströtthet. Bland annat därför att de inte tyckte att deras samarbetsparter tog tillräckligt ansvar för det egna landets utveckling och att de såg väldigt små förbättringar och en korruption som bredde ut sig.

Försöksland för nya samarbetsprinciper

För att försöka vända denna nedåtgående trend fick en oberoende rådgivargrupp under ledning av professor Gerhard Helleiner vid universitetet i Toronto i uppdrag att lägga fram förslag om hur Tanzania och dess utvecklingspartners skulle återställa det ömsesidiga förtroendet. Med det som bas kunde en konstruktiv dialog mellan parterna påbörjas 1995, som resulterade i en överenskommelse i 18 punkter. Några av dessa var att regeringen skulle förbättra sitt ledarskap över utvecklingsarbetet, ömsesidig öppenhet och ansvarstagande och effektivare och mer förutsägbart bistånd.

Detta blev inledningen till en period av gradvis ökande förtroende, som också innebar att Tanzania blev ett pilotprojekt för flera av de principer som skulle komma att ingå i Parisdeklarationen om ett effektivare bistånd 2005.

Bertil Odén

Foto: F Strömberg

I början av 2000-talet kom biståndsgivarna och Tanzanias regering överens om hur en ny oberoende rådgivargrupp, bestående av externa och tanzaniska forskare och praktiker skulle arbeta. Denna grupp publicerade sin första rapport 2002. En andra rapport kom 2005 och en tredje 2010. Tanzaniska regeringen arbetade fram en Tanzania Assistance Strategy 2000, som följdes av en Joint Assistance Strategy, JAST, 2005. Den utarbetades av Tanzanias regering och andra tanzaniska aktörer tillsammans med 19 biståndsgivande länder och internationella organisationer, inklusive Sverige.

Väsentliga framsteg gjordes under dessa år när det gällde samordning mellan biståndsgivarna, ökad öppenhet mellan parterna, starkare vilja hos Tanzanias

regering att ta ledningen i samarbetet och större förståelse bland givarna att detta var nödvändigt.

Upp- och nedgång för Parisdeklarationens principer

Under Parisagendans första år råde snudd på eufori kring dess principer i Tanzania och fortsatta framsteg gjordes, inte minst på den tanzaniska sidan. Den oberoende granskningsgruppens rapport och den tanzaniska strategin för fattigdomsminskning var viktiga ingredienser i den gemensamma biståndsstrategin. Några av de viktigaste principerna i JAST var arbetsfördelning mellan parterna baserad på komparativa fördelar, tekniskt stöd för kapacitetsutveckling, rekommendation om ökad andel budgetstöd.

Parisdeklarationens fem huvudprinciper:

1. *Ägarskap.* Att utvecklingsländerna själva leder skapandet och genomförandet av sin utvecklingspolitik. Biståndsgivarnas roll är att stödja dessa verksamheter.
2. *Samstämmighet.* Biståndsgivarna använder sig i största möjliga utsträckning av de nationella systemen i samarbetsländerna för att kanalisera sitt bistånd.
3. *Harmonisering.* Ökad samordning mellan givarna – gemenmensamma och förklarade procedurer och delad information.
4. *Resultatorientering.* Inriktning på av parterna gemensamt definierade resultat.
5. *Ömsesidigt ansvarstagande.*

Budgetstöd var den biståndsform som Tanzanias regering föredrog och när denna trend nådde sin topp deltog 14–15 biståndsgivare. Budgetstödet innebar bland annat ökad förutsägbarhet, ökad möjlighet för finansdepartementet att få kontroll över biståndsmedlen genom att de slussades genom landets budgetsystem, ökad öppenhet och möjlighet att utkräva ansvar.

Detta resulterade i en förbättring av relationerna mellan regeringen och dess utvecklingspartners och förändringar i deras arbetssätt. Detaljerade projektdiskussioner ersattes, åtminstone delvis, av dialog om makroekonomiska och ekonomiskpolitiska frågor.

Ökade världsmarknadspriser på råvaror gav större skatteintäkter, samtidigt som alternativa finansieringskällor växte fram, inklusive ett antal snabbväxande

medelinkomstländer och internationella stiftelser och organisationer. Därigenom ökade också de inhemska skatteintäkterna och den andel av budgetutgifterna som biståndet finansierade minskade från omkring 50 till omkring 30 procent, vilket fortfarande är en ansevärd andel. (Siffrorna kommer från biståndsgivarsidan, Tanzaniska regeringens motsvarande siffror är väsentligt lägre, vilket bland annat beror på att biståndsgivarnas uppgifter inkluderar åtskilligt som inte registreras i budgeten.)

Efter några år kände dock båda sidor att procedurerna hade blivit tungrodda, motsättningar kring olika delar av processerna uppstod och det tidigare goda samarbetsklimatet och ömsesidiga förtroendet försämrades gradvis. I början av 2010-talet började några biståndsgivare dra sig ur budgetstödsprocessen och även Tanzanias regering föreföll mindre intresserad.

Big Results Now

År 2012 beslöt Tanzanias regering att etablera ett nytt program kallat Big Results Now!, BRN, efter förebild från Malaysia och med omfattande stöd från brittiska biståndsorganisationen DFID.

Big Results Now! ställde upp mycket ambitiösa mål för förbättringar som skulle åstadkommas till slutet av 2015. Dessa mål gällde sektorerna jordbruk, utbildning, energi, transporter, vattenförsörjning och resursmobilisering. Ett antal biståndsgivare kanaliserade resurser till olika delar av BRN. Världsbanken, DFID och Sida utlovade t.ex. tillsammans \$250 miljoner till arbetet för att uppnå målen på utbildningsområdet. Den första uppföljningsrapporten för BRN kom i mars 2015 och konstaterade att det första årets resultat låg efter schemat och att två faktorer bakom detta var bristande genomförandekapacitet och svaga institutioner.

När Kinas glupande importaptit började minska 2014 påverkades Tanzanias export till Kina direkt, men exportinkomsterna i allmänhet sjönk också när världsmarknadspriserna på råvaror sjönk. Därmed minskade också underlaget för inhemska skatteinkomster.

Detta år växte en misstänkt stor korruptionsaffär fram kring ett stort gasutvinningsprojekt och med länkar på hög politisk nivå. Tre ministrar tvingades att avgå. Det årliga dialogmötet i november sköts upp. Förtroendeklyftan mellan parterna fördjupades.

Biståndsgivarna höll inne utbetalningarna av budgetstödet under hösten 2014 och våren 2015. Det finansieringsgap som uppstod täcktes av inhemska upplåning och lån från framför allt Kina. I mars 2015 presenterade Tanzanias regering mer information och några biståndsgivare, inklusive Sverige, gick med på att betala en del av det avtalade budgetstödet.

Allt fler givare drog dock tillbaka sitt budgetstöd. Tanzanias regering liksom flera stora givare, bland dem Storbritannien och Världsbanken växlade över från budgetstöd till Big Results Now.

DFID, andra biståndsgivare och så småningom också Sverige började koppla sina utbetalningar till att Tanzania kunde redovisa på förhand överenskomna resultat. Därmed försvårades den övergripande policydialogen. Biståndsgivarna blev allt mer irriterade.

Vad händer nu?

Ett minskat biståndsberoende borde förbättra möjligheterna för de tanzaniska aktörerna, framför allt regeringen, att ta en starkare ledning, åstadkomma tydligare regler och se till att en större del av biståndet kanaliseras genom de tanzaniska strukturerna. Det försämrade förtroendet mellan parterna har dock bromsat en sådan process.

Samtidigt kan trenden mot ett minskat biståndsberoende komma att brytas, när lägre råvarupriser på världsmarknaden och lägre ekonomisk tillväxttakt resulterar i att statsintäkterna åter minskar. Internationella företagens intresse av att finansiera stora investeringar i Tanzania begränsas också av denna utveckling.

Sverige hade i mitten av oktober ännu inte formellt beslutat om budgetstöd för Tanzanias nu pågående budgetår. I slutet av september 2015 hölls ett försenat dialogmöte mellan givarna och de tanzaniska aktörerna. Om detta blir upptakten till ett nytt trendsifte i riktning mot bättre relationer är svårt att förutspå.

Resultaten från president- och parlamentsvalet den 25 oktober 2015 kommer naturligtvis också att påverka situationen. Valet kommenteras i annan artikel i detta nummer av Habari. Konsekvenserna för biståndsrelationerna kan inte förutsägas när denna artikel skrivs. En historisk lärdom är dock att ömsesidigt förtroende är en förutsättning för hållbart långsiktigt samarbete.

Järnvägar i Östafrika

Med Östafrika brukar man mena länderna Tanzania, Kenya, och Uganda. Dagens East African Community omfattar dock även Rwanda och Burundi. De två senare har aldrig haft någon järnväg, men nu finns det planer på att bygga.

Fram till första världskriget omfattade "Tyska Östafrika" Tanganyika, Rwanda och Burundi. Efter det tyska nederlaget övergick administrationen till de till angränsande kolonialmakterna Storbritannien och Belgien.

Efter självständigheten 1961 bildades en union mellan Tanganyika och ögruppen Zanzibar. Huvudön, Uguja, har en yta som halva Gotland och en befolkning på cirka en miljon.

Zanzibar.

Sultan Bargash bin Said lät bygga den första järnvägen i Östafrika från sitt palats House of Wonders (Beit al Ajaib) till lantstället i Chukwani 11 km söder om Zanzibar stad år 1879, nära den nuvarande flygplatsen. Till en början drogs pullmanvagnarna av mulåsnor men 1881 inköptes ångloket Sultanee från England. Denna järnväg dog med sultanen 1888.

En ny 8 km lång järnväg byggdes 1905, från Zanzibar stad till byn Bububu norr om staden. Den blev mycket populär med sju turer om dagen. En förstaklassvagn lockade turister på sightseeing. År 1928 upphörde dock passagerartrafiken, och 1929 blev det nedläggning och slutet för järnvägsepoken på Zanzibar. Bangården i staden är numera den populära parken Forodhnai Gardens

Chukwani Palace med Sultan Bargash infälld ur boken "The Bububu Railway"

Östafrikas första ånglok "Sultanee" började trafikera Chukwani-järnvägen som hade en spårvidd på bara 610 mm år 1881.

sid 18—Habari 4/2015

Usambarajärnvägen

Eisenbahngesellschaft für Deutsch-Ostafrika började 1893 bygga Usambara-järnvägen med 1000 mm spårvidd från Tanga vid Indiska oceanen mot Moshi vid foten av Kilimanjaro, en sträcka på 35 mil. År 1912 nåddes Moshi, varpå bygget fortsatte västerut mot Arusha 86 km. Arusha nåddes dock först 1928.

För att lättare kunna invadera Tyska Östafrika byggde engelsmännen en bana från Voi mellan Mombasa och Nairobi till gränsen mot Tanganyika. Den förenades senare med Usambarabanan vid Kahe och är fortfarande den enda järnvägs-länken mellan Tanzania och Kenya. Den har emellertid inte trafikerats på många år.

Central Line

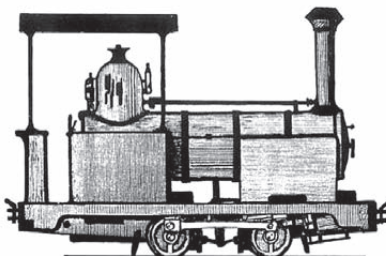
År 1905 började Ostafrikanische Eisenbahngesellschaft bygga den 125 mil långa banan från Dar es Salaam till Kigoma vid Tanganyikasjön. (Zentralbahn, numera Central Line). Strax före första världskriget var banan klar 1914. Spårvidd 1000 mm.

Senare samma år påbörjades Ruandabahn från Tabora på Central Line mot Rwanda via Mwanza vid Viktoriasjön. Arbetet stoppades av världskriget. Banan till Mwanza blev klar 1928. Rwanda väntar fortfarande på järnväg.

Inte förrän 1964 sammanlänkades Central Line med banan från Tanga till Arusha (Usambarabanan).

Jordnötsbanan

Southern Province Railway byggdes 1949. Det var ett nät på 275 km som skulle frakta jordnötter till hamnstaden Mtwara. Det gigantiska jordnötsodlingsprojektet blev ett misslyckande, men pas-

sagerartrafiken pågick till 1963, då banan lades ner. Den hade en spårvidd på två engelska fot, 610 mm.

Banorna ovan tillhör TRL, Tanzania Railways Ltd, medan Tazara nedan alltid administrerats separat.

Tazara.

Tazarajärnvägen mellan Dar es Salaam och Kapiri Mposhi i Zambia är 186 mil lång och finansierades av Kina. Bygget startade 1970 och var färdigt 1975. 50.000 tanzanier och 25.000 kineser deltog i arbetet på den tanzaniska delen. Spårvidd 1067 mm liksom övriga järnvägar i södra Afrika. En anledning till detta bygge var att göra det möjligt för Zambia att skeppa ut koppar via Dar i stället för Sydafrika och inte minst att importera olja. Benguelajärnvägen från Zambias kopparbälte till hamnstaden Benguela i Angola fungerade dåligt p.g.a. bristande underhåll, kolonialkrig etc.

Gränsen mellan Tanzania och Zambia delar banan ungefär mitt itu.

Kapiri Mposhi ligger cirka 20 mil norr om Zambias huvudstad Lusaka, och där anknyter Tazara till järnvägsnäten i Zambia, Sydafrika, Angola vid Atlanten och Moçambique vid Indiska oceanen, som alla har "kapspårvidd", 1067 mm.

År 1998 byggdes en omlastningsstation i Kidatu mellan kapspårvidden och meterspårvidden. Kidatu ligger på Tazarabanan och förbinds med Central line via ett meterspår.

Slutstationerna för de båda banorna ligger på flera kilometers avstånd i Dar es Salaam, men båda går ut till hamnen. Denna har dock aldrig tagit emot mer än en bråkdel av Zambias malmexport. Alla järnvägar har sedan upplösningen av East African Community 1977 lidit av dålig ledning. Investeringar har uteblivit och underhållet har kraftigt försummats. Allt mer av gods- och passagerartrafik förts över på vägarna.

Världens största ånglok

Järnvägarna i Östafrika drevs från slutet på första världskriget till 1977 allt mer gemensamt i olika konstellationer, från 1948 som East African Railways. För att klara de stora krav som ställs på lokomotiven, främst i Kenya med mycket stora höjdskilnader och generellt är det ont om vatten, utvecklades vad som kom att bli världens största ånglok för meter-spårvidden.

Man tog helt enkelt två drivenheter, den första med vattentender och den sista med förarhytt och koltender och emellan dem hängde man en jättelik ångpanna som nästan släpade i rälsen. På det viset fick man också rörlighet att klara de ofta snäva kurvorna.

Ett av Garratlokomotiven som stått i järnvägmuseet i Nairobi i tjuogoett år rustades upp av entusiaster och gjorde en resa NBI-MBA med sin gamla besättning 2001.

Kirpal Singh, då 68 år, stod åter vid spakarna i "sitt" lok som han omsorgsfullt värdat och kört i 16 år. 252 ton tungt med en dragkraft på 1200 ton.

I början på åttiotalet avslutades ångloks-epoken i Östafrika.

Lok nr 5918 Mt Gelai passerar Tsavo bridge med Kirpal Singh vid spakarna år 2001. Det är förmodligen sista gången ett Garrattlokomotiv 59 klass körs.

Passagerartrafik

Från 1975 till 1977 bodde jag i Tanzania och gjorde då sex längre tågresor från Dar es Salaam till Tanga, Kigoma, Kapiri Mposhi (Zambia) samt från Kigoma till Uvinza, Mbeya till Dar och Mbeya till Ifakara. Typiskt gick ett passagerartåg om dagen i var riktning på de tanzaniska banorna

Tåget från Dar till Moshi/Tanga delades i Korogwe vid Usambarabanan, var på den ena delen gick ut till Tanga och den andra upp till Moshi-Arusha

Tåget lämnade Dar på eftermiddagen och nådde Tanga framåt småtimmarna nästa dag, ca 40 mil på 12 timmar. Jag åkte tredje klass, vilket är trevligt för den som gillar att hjälpa till att hålla reda på medpassagerarnas bebisar och fjäderfän.

På Central Line delas tåget upp i staden Tabora, varifrån en del går norrut till Mwanza vid Viktoriasjön och resten av tåget fortsätter till Kigoma vid Tanganyikasjön. Båda resorna tar cirka två dygn. Man tillbringar två nätter på tåget. Det består av cirka 25 vagnar uppdelade på 1:a–3:e klass samt

restaurangvagn och några godsvagnar. Förstaklasskupéerna har två sovplatser och andraklass fyra. 1975 serverades 5-rätters middag för en billig penning. Särskilt minns jag hur kyparen med en elegant gest tömde tallrikarnas matrester genom fönstret. Farten var förstås låg.

Från Tabora går dessutom ett tåg till Mpanda, som är slutstation på en bibana söderut från Kaliua vid Central line.

Återbesök 2013

När jag besökte Kenya och Tanzania sommaren 2013, hade all passagerartrafik på banorna mot Tanga och Moshi lagts ner. Från Dar till Kigoma och Mwanza gick två tåg i veckan i var riktning. Samma sak för Mpandabanan.

I Kenya återstod endast två turer i veckan mellan Nairobi och Mombasa. All passagerartrafik till och i Uganda var nerlagd.

Jag åkte buss från Nairobi till Kisumu vid Viktoriasjön på cirka sju timmar. Inga tåg hade gått på flera år, men stationen var bemannad och såg rätt stor och fin ut. I hamnen fanns piren för tågfärjan, men i dåligt skick. En lastbåt kom ett par gånger i månaden, fick jag veta, med last till och från Mwanza i Tanzania och Port Bell i Uganda. Det ska nämnas att Viktoriasjön haft stora ekologiska problem på senare år med bl.a. vattenhyacint, som tidvis har täckt stora arealer. Medeldjupet i den stora sjön (världens näst största efter Övre Sjön i Nordamerika) är bara 50 meter.

Med buss fortsatte jag söderut längs sjön, tog en ny buss vid gränsen till Tanzania och anlände till Mwanza på mindre än 12 timmar.

Där var hamnen livlig med flera färjor och passagerarbåtar till andra tanzaniska städer vid sjön. Inte heller här hade spåret till hamnen använts på årtal, men det finns en annan hamn dit tågfärjorna går. Det finns faktiskt också några hundra meter järnväg i Bukobaregionen, i tågfärjehamnen Kemondo två mil söder om Bukoba.

Från Mwanza avgick två tåg i veckan till Dar es Salaam. Jag åkte första klass från Mwanza till Tabora. Jag fick en egen kupé, och priset var 120 kronor. Tåget skulle avgå 19.00, och jag ombeddes infinna mig en timme i förväg. I själva verket anlände tåget inte förrän efter ett på natten och avgick några timmar senare med restaurangvagn, bagagevagn och sex passagerarvagnar. Nästa dags eftermiddag kom vi till Tabora. 378 km på cirka 12 timmar med många stopp på små och större stationer. Den vänlige kocken serverade maten i kupéerna för den som önskade. Omelett, bröd, kaffe, juice till

frukost och helstekt fisk till middag för 10 till 15 kronor måltiden. På stationerna sålde folk frukt, grönsaker, grillat och dryck liksom vatten i plastflaskor. Man kunde handla genom fönstret.

Vagnarna var hårt slitna. Att passera från en vagn till nästa krävde en viss vighet. Elen till kupén var mestadels avstängd, men personalen var hjälpsam. Då och då kom någon in och städade. Damm lade sig över allting, om man hade fönstret öppet. På kvällarna kontrollerades att det var tillbommat. Det hade hänt att tjuvar sträckt sig in och stulit bagage. I kupén fanns ett handfat med rinnande kallt eller snarare ljummet vatten. Toaletterna var "Eastern type", dvs utan stol. Man satt på huk. Genom avloppet såg man banvallen fara förbi.

Vi anlände till Tabora samtidigt som ett 23-vagnars tåg kom in från Kigoma vid Tanganyikasjön. De skulle senare tas isär och kopplas ihop för vidare färd mot Dar. Själv stannade jag några dagar i Tabora.

Resan till Dar gick på liknande sätt. 850 km avverkades på cirka 36 timmar. Det skulle avgå 23.00, men tågen dök inte upp förrän några timmar senare, och innan de kopplats ihop var det långt in på natten. Dock fick jag inta min kupé före alla växlingar. Väntetiden hade precis som i Mwanza tillbringats med hundratala andra i det fria på perrong och bangård. I Mwanza hade underhållningen bestått av ett imponerande tropiskt åskväder med åtföljande skyfall och mörkläggnings, då elen försvann. Jag var den ende vite, som klev på tåget både i Mwanza och Tabora. På tåget till Dar såg jag två andra vita turister.

Jättelika granitblock fyndigt utnyttjade som reklamskyltar några mil söder om Mwanza.

Större delen av resan går på cirka 1.200 meters höjd genom ett torrt, ödsligt och rätt enformigt landskap, avbrutet av byar, småstäder och enorma baobabträd här och var. Viktoriasjön ligger på 1.104 m.ö.h. och Tanganyikasjön 773 m.ö.h.

Kring Viktoriasjön finns gigantiska mjukt rundade granitblock. Ibland kan man nästan vidröra dem genom att sticka ut handen från tåget.

Tanganyikasjön är näst efter Bajkalsjön världens djupaste och vattenrikaste, 67 mil lång och 1.470 meter djup. Strax utanför slutstationen Kigoma besökte jag 1975 byn Ujiji, som har ett monument över den brittiske missionären och upptäcktsresanden David Livingstone. Det är där, som Stanley fann honom och utbrast: "Doctor Livingstone, I presume?"

När vi närmade oss oceanen och Dar, blev naturen grönare och klimatet fuktigare. Temperaturen ligger runt 30 grader året om, dygnet runt, badtemperaturen i havet någon grad lägre.

Från Dar har det de senaste åren gått tåg för arbetspendlare någon mil ut bland förorterna. När jag var där stod trafiken dock stilla, men den tycks ha kommit igång igen. Det rör sig dock bara om enstaka tåg morgnar och kvällar. Samma system finns sedan några år i Nairobi.

Med Tazarabanans tillkomst kunde man åka tåg från Kapstaden till Viktoriasjön, ungefär halva sträckan Kairo till Kap. Det anordnas numera turistorer på järnväg från Kapstaden till Dar es Salaam.

Tazara (Tanzania Zambia Railway) är 186 mil lång vilket tar ett par dagar.

När jag åkte på 70-talet, fanns dels sittvagnar, dels sovvagnar. Gränspassagen till Zambia gick smidigt med tullare och passkontrollörer, som följde med på tåget över gränsen. Resan gick genom ett omväxlande landskap. Jag såg giraffer och annat storvilt, då banan passerade utkanten av nationalparker och viltreservat i Tanzania. 300 broar, 23 tunnlar och 147 stationer passeras. Banan når som högst nästan 1.800 m.ö.h. nära Mbeya. Högsta bron är 49 meter och längsta tunneln 2,4 km. Från Kapiri Mposhi fortsatte jag med buss till Zambias huvudstad Lusaka, och därifrån vidare med tåg till staden Livingstone vid Viktoriafallen i Zambezifloden, som bildar gräns mot nuvarande Zimbabwe. Nedanför fallen finns en järnvägsbro mellan länderna.

En trevlig video på några minuter som täcker en resa på Tazara från Kapiri Mposhi till Dar i augusti 2013 finns på <http://www.youtube.com/watch?v=ELP4-d-YHUo>.

Den resan tog 66 timmar mot tidtabelsens 50. Det går ett "ordinary train" och ett "express train" varje vecka i båda riktningarna. Tidvis har det också gått lokaltåg på delar av sträckan.

Stora järnvägsprojekt

Det talas om flera nya järnvägsprojekt i Östafrika. Klart är att alla banor måste rustas upp för att alls fungera i framtiden. Närmast i tid ligger Mombasa-Nairobi, där man tänker bygga om från 1000 mm till normalspår. Första spadtaget togs i november 2013 med presidenterna från Kenya, Uganda, Rwanda och Sydsudan närvarande. Enligt planerna ska bygget fortsätta från Nairobi till Kampala och vidare till Kigali, och med en nordlig gren, som ska gå till Juba, Sydsudans huvudstad. Ett kinesiskt företag leder bygget.

I Kenya har en mycket stor hamn börjat byggas på fastlandet innanför den historiska östaden Lamu. Härifrån skall byggas järnväg, väg, pipeline och kraftledning med förgreningar till Uganda, Sydsudan och Etiopien.

I Tanzania finns planer på en ny storhamn i Bagamoyo norr om Dar es Salaam och en ny bana direkt till Viktoriasjön. Det finns också planer på en ambitiös upprustning av Central Line.

Vad som driver de här infrastrukturplanerna, är framför allt nya fynd av olja, gas och mineraler.

Kenya-Uganda.

År 1896 började engelsmännen bygget av "The Uganda Railway" från Mombasa i Kenya vid Indiska oceanen till Kisumu vid Viktoriasjöns östra strand, fortfarande i Kenya, dit man nådde 1901. Från Kisumu gick en tågfärja över Viktoriasjön till Port Bell i Uganda vid Viktoriasjöns norra ände. Från Fort Bell byggdes de sista 11 kilometrerna till Ugandas huvudstad, Kampala. Totalt en sträcka på 140 mil från Mombasa. Spårvidden är 1000 mm.

En av stationerna längs banan skulle bli Nairobi, senare Kenyas huvudstad på en höjd av nästan 1.700 m.ö.h.

Flera bibanor byggdes från huvudlinjen, och 1931 nåddes Kampala landvägen. I Uganda utsträcktes järnvägsnätet senare västerut mot Kongo och norrut mot dåvarande Sudan, dock inte till gränsen.

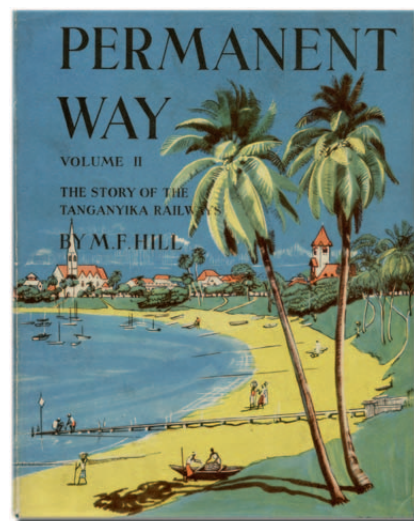
Ugandabanan var ett militärstrategiskt projekt för det brittiska imperiet, kontroll av Nilens källa. De flesta arbetarna, 32.000, skeppades in från Indien. Tropiska sjukdomar och en ofta fientlig lokalbefolkning försvårade bygget. Efter att några massajflickor blivit våldtagna, överföll massajerna en karavan av järnvägsarbetare och dödade ca 500. Sammanlagt ska bygget ha krävt ca 2.500 arbetares liv. Brobygget över Tsavofloden

fick avbrytas p.g.a. två människoätande lejon. Enligt olika uppgifter dödade de mellan 35 och 135 arbetare, innan de blev skjutna och flädda av en överstelöjtnant Patterson. Efter att ha haft skinnen som golvmattor i 25 år sålde Patterson dem till the Field Museum of Natural History i Chicago för 5.000 dollar. Där kan de fortfarande beskådas i uppstoppat skick. Sentida undersökningar har kommit fram till att det ena lejonet åt upp 10,5 människor, medan det andra åt upp 24,2 under några månaders tid. På järnvägmuseet i Nairobi finns en täckt godsvagn som några mindre lyckosamma lejonjägare använde som gömställe. En av dem blev tagen inne i vagnen, utsläpad och dödad av en av de fruktade Tsavo Maneaters.

Text: Bengt Svensson

Ruta, illustrationer och litteratur:

Lars Asker

Några böcker för den som vill läsa mer:

Hill, Mervyn

Permanent Way. Vol I. The history of the Tanganyika Railway. Nairobi 1957. Vol II om Kenya och Uganda

Patience, Kevin

Steam in East Africa Nairobi 1976.

Patience, Kevin

Zanzibar and the Bububu Railway Bahrain 1995 och 1998.

Kundi, Charan Singh

Steam safari with East African Railways.

Locomotive 5918 Nairobi 2003.

Patterson, J H

The Maneaters of Tsavo Ursprungligen London 1907, finns i ett otal nyutgivningar.

Miller, Charles

The lunatic express New York 1971.

Guillou, Jan

Brobyggarna Stockholm 2011.

Looking back, looking ahead

Africa being at the cross-road is a much discussed topic, but this particular book launched 15 September 2015 at the Nordic Africa Institute, Uppsala, takes another and more concrete approach, namely Tanzania in a comparative and historic context.

The book *Looking back, looking ahead: land, agriculture and society in East Africa* edited by Michael Ståhl is a *festschrift* in honour of Prof. Kjell Havnevik's four decade long career and his research on different aspects of agriculture and rural livelihood in Africa and international development policies with a particular emphasis on Tanzania.

While this is not a review of the book since I am working at the Nordic Africa Institute where Kjell has spent large parts of his career, but also contributing with a chapter, the aim is rather to point out some fundamental fields of developments that significantly have shaped Tanzania's past, present and will continue to do so in the future; namely the role of agriculture and in particular the role of smallholder farmers in an ever changing world. Several of the contributors have worked in Tanzania (and other

East African countries) since the 1970s and seen the changes and developments through time giving a historic depth of experience enabling them to grasp and analysing these changing processes and developments as they have unfolded. The resilience of century long traditions and adaptations in agriculture and subsistence strategies, although in changing ecologies and part of current globalisation processes, affect people's lives and livelihoods in rural areas and hence the structures of development and change. Understanding historic developments and existing conditions is therefore not only a precondition for understanding today's Tanzania, but also necessary for better understanding possible future development trajectories. Importantly, and as it should be, various contributors do not necessarily agree about the current roles and possible changes and consequences for smallholders in today's and future Tanzania, stressing the need for more studies on rural livelihoods and the interplay between looking back while looking ahead.

This 240 pages book include these chapters;

Reflections on the unraveling of the Tanzanian peasantry, 1975–2015 by Deborah Fahy Bryceson,

Land cannot give birth to new land by Stig Holmqvist,

Small-scale and large-scale agriculture: Tanzanian experiences by Andrew Coulson,

The rise and fall of the Paris Agenda in Tanzania: A study in trust and mistrust by Bertil Odén,

Promoting gender equality on land issues in Tanzania: How far have we come? by Aida Isinika and Anna Kikwa,

Land grabbing in Africa—a variety of primitive accumulation by Rune Skarstein,

Adjust or change? The debate on African economic structures by Mats Hårsmar, Private or customary—whither land tenure in East Africa? by Opira Otto and Michael Ståhl,

Consolidating land use in Rwanda: Inclusive and sustainable rural development and lessons from Tanzania by Herman Musahara,

Large-scale land acquisitions in Tanzania and Ethiopia: A comparative perspective by Atakilte Beyene,

Witchcraft, witch killings and Christianity: The works of religion and parallel cosmologies in Tanzania by Terje Oestigaard,

Language, knowledge, development and the framing of common destiny in contemporary Ethiopia: some reflections by Tekeste Negash,

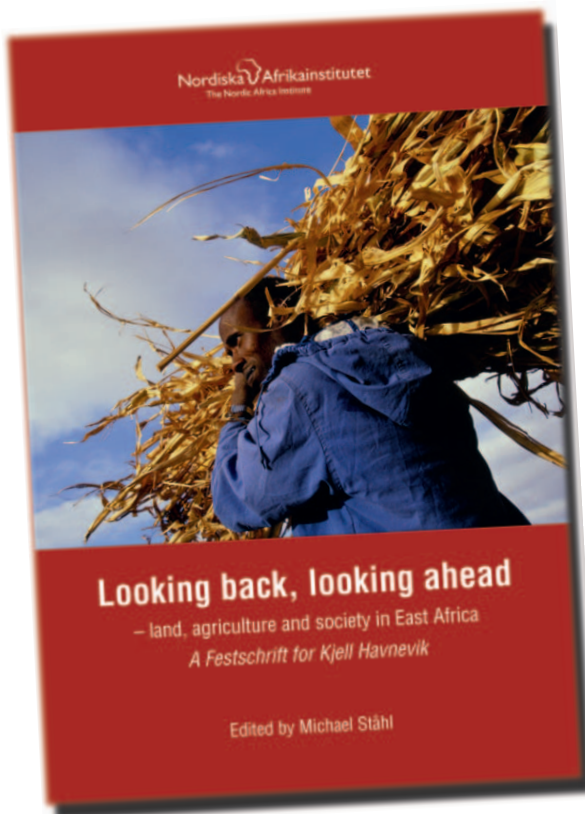
Land reform, natural resources governance and food security: Message from and to Africa and beyond by Prosper Matondi.

The book can freely be downloaded from the library at the Nordic Africa Institute's homepage, <www.nai.uu.se>.

Terje Oestigaard
The Nordic Africa Institute

Kjell Havnevik

Vi har mycket att lära

Nu har vi varit i Tanzania i fem månader, och för varje dag blir vi mer och mer förbryllade över vad vi i Sverige egentligen sysslar med. Det finns så mycket här som vi skulle behöva lära oss av. Vi är tre ungdomar som går en ettårig bibelskola som heter församlingsliv och mission på Glimåkra folkhögskola.

Bibelskolan har fyra olika spår att välja mellan och vi valde spåret som heter Östafrika. Vi lämnade Sverige i mitten av november och har större delen av tiden varit i Tanzanias huvudstad Dodoma i en församling som heter Iringa Road Lutheran Congregation. Där har vi varit en del av deras förskoleverksamhet, deltagit i olika körer och "hängt" med härliga människor i och utanför församlingen.

Tolerans

Något av det första vi lade märke till i Tanzania var den totala religionsfriheten. I Sverige lever vi för att andra inte ska ta illa upp. Vi trippar runt på tå i långa omvägar för att ingen ska bli upprörd. Här lever folk efter vad de tror på. Inte alls på ett överdrivet sätt, men med en övertygelse om att din livsåskådning – oavsett vilken den är – bör påverka dig och ditt sätt att leva ända ut i fingerspetsarna. Eftersom alla har den inställningen finns det en acceptans i atmosfären, och det är oerhört välkomnande.

Självklart finns det konflikter mellan muslimer och kristna, men de får aldrig övertaget över friden som råder. I städerna kör bussar fullklottrade med ömsom kristna, ömsom muslimska budskap, kyrkklockor och böneutrop turas om att störa de ovanas morgonsömn, och halsband med kors sitter bredvid muslimska kläder på fotbollsläktaren.

Den här atmosfären av acceptans gäller inte bara religionen. Du känner av den lite överallt, men extra tydligt är det i

"modevärlden". Ingenstans har vi sett så många lustiga huvudbonader och stilöverskridande outfits som i det här landet. Flytväst och cykelhjälm på motorcykeln, Spiderman-keps till kavaj eller en hel familj i matchande illrosa söndagskläder... I Sverige skulle du riskera att bli utfryst, men här är det omöjligt att vara tontig. Allt är okej, och det är otroligt skönt. Äntligen hittade vi landet där det finns utrymme att vara sig själv.

Varför inte

En annan lärdom att hämta från det tanzaniska folket och kulturen är att allt inte måste vara perfekt. Materiellt sett ligger standarden långt ifrån den svenska. Men det är inget problem. Och varför skulle det vara det? Där en svensk bara ser ett halvgropigt, fläckvis grästäckt sandområde, ser en tanzanier en fullt fungerande fotbollsplan. Ett snöre knutet mellan två stolpar i marken agerar fotbollsmål. Och varför inte – det fungerar ju! Det här "varför inte?!" genomsyrar hela vardagen.

Varför inte låta livet vara enkelt? I vår kultur har vi glömt bort hur skönt det faktiskt är att låta det simpla fungera, och hur mycket nöjdare man blir när man fått jobba lite för något. I Tanzania har man kvar det genuina – allt görs på riktigt. Man lämnar inte kläderna åt sitt öde i tvättmaskinen, utan drar ihop familj och vänner till en muskelbyggande handtvättardag. Man odlar och lagar sin egen mat – här finns få halvfabrikat. Man går till närmsta ko istället för närmsta Konsum när mjölken tagit slut, och i varje gat-

hörn finns hantverkare ifall din cykel skulle få punka eller tröjan tappa en knapp. I Sverige löser vi vardagen med Internet och tekniska prylar, men i Tanzania är ledorden kreativitet och gemenskap.

Även swahilin, det språk som pratas, lyder under "varför inte"-principen. Det har långt mycket färre ord

än till exempel svenska och engelska, och flera av de funktioner som vi har i vårt språk, t.ex. komparationer, finns inte att återfinna i swahilins grammatik. Det intressanta är att det inte gör någonting; det är ingen som lider av att man inte kan jämföra sig med varandra, mer än vi inflyttade västlänningar.

Aldrig ensamma

Busvisslingar, uppmuntrande blickar och glada tillrop möter dig när du går på stan. Vardagsrum fullt av förväntansfulla barn från solens uppgång till dess nedgång. Eller ett oräkneligt antal minutlånga handskakningar utanför kyrkan efter söndagens gudstjänst. Visst kunde det vara lite jobbigt de första veckorna, att vi aldrig blev lämnade ifred. Men ju mer vi har levt bland folket, desto mer har vi märkt att det är en del av kulturen. Tycker du att någon är snygg så säger du det, vill du umgås med någon gör du det. Det är ett sätt att säga "Hej, jag ser dig!". Och visst fungerar det, för aldrig har vi känt oss ensamma eller oönskade. Kanske är detta den viktigaste lärdomen vi tar med oss hem från Tanzania – att det är dags att vi svenskar börjar se vår granne och ta hand om varandra.

Mungu akubariki

Lova Lundin, Regina Hansson och Samuel Bergner

Vill du veta mer om bibellinjen på Glimåkra folkhögskola? Gå in på <www.glimnet.se>.

Regina Hansson, Lova Lundin och Samuel Bergner. Tanzaniern Erik är lärare på språkskolan i Morogoro.

Senaste nytt från Tumaini

Under hösten 2014 utvecklade Svetan i samarbete med projektet en databas för journalhantering. Syftet var att få en tydlig struktur som gör det enklare att hitta information, kunna ta över någons pågående ärende samt analysera informationen för att se om projektet uppfyller sina uppsatta mål.

I september 2015 hade 793 journaler registrerats varav 254 gällande barn som Tumaini aktivt arbetar med för närvarande. Detta är barn som bor på projektets

Jesper Sjöling arbetar med databasen tillsammans med Savinous, Milton, Jovith och Michael från Tumaini.

gårdar men också barn som får finansiellt såväl som personligt stöd och där det finns en utbildningsplan. I snitt bor 60 barn hos projektet, övriga besöker personalen ett par gånger per år för att se till att de följer sin överenskomna plan och har det bra.

I samband med att databasen togs i drift installerades också trådlöst Internet på kontoret i Bukoba. När vi följer upp kostnaden för IT och telefoni kan vi se att den hittills i år har halverats till följd av denna effektivisering.

Under hösten har två representanter från Svetan gått en utbildning i finansiellt hållbart bistånd tillsammans med en representant från Tumaini. Den Internet-baserade kursen anordnades av Forum Syd och sträckte sig över sju veckor. Vi har genom detta fått ytterligare verktyg och ett gemensamt finansiellt språk som kommer hjälpa oss i arbetet med att arbeta fram en finansiell plan för Tumaini.

Helena Stigsson

Ordbok efterlyses

Swahilordboken som vi efterlyste i förra Habari resulterade i två böcker.

Ulf Nilsson tackar och vill gärna ha fler till sina elever. Behovet är stort för en ny utökad upplaga eftersom språket utvecklas och förnyas i rasande takt.

ulf@bahati.se

Ny flyktingström till Tanzania

Läget är akut för över 90.000 barn och vuxna som flytt oroligheterna i Burundi p.g.a. det stundande presidentvalet. Stora flyktingläger har upprättats i Tanzania och Rwanda. Barnrättsorganisationen Plan har påbörjat akuta hjälpinsatser och etablerar barnsäkra platser med möjlighet till lek, utbildning och psykosocialt stöd.

Sedan starten på flyktingströmmen i april har ett kolerautbrott rapporterats i både Tanzania och Burundi. Minst 4.400 fall av kolera har rapporterats i Tanzania och över 30 personer har dött.

Plan har etablerat sju barnsäkra platser i Rwanda för att ge skydd åt de barn som flytt över gränsen. Behovet är enormt och det finns planer på att starta ytterligare 15 barnsäkra platser. Även i Tanzania är behovet stort. Här arbetar Plan tillsammans med International Rescue Committee (IRC) och UNICEF för att upprätta tre barnsäkra platser.

Plan ansvarar för att etablera och driva de barnsäkra platserna och arbetet genomförs i nära samarbete med FN och andra civilsamhällesorganisationer.

PLAN juni 2015

Sidastöd till Burundiflyktingar

Sidas stöd på 4,5 miljoner kronor går framför allt till rent vatten, sanitet och hälsoinsatser

Organisationen IRC, International Rescue Committee, får ett stöd på drygt 3,6 miljoner för att ta emot flyktingarna på Kagunga Island och i Kigoma som kommer med båtar och förflytta dem vidare till lägren.

MSB; Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap, får 890.000 för att bistå UNHCR med planering för att bygga ut flyktinglägret i Kigoma.

Forskning o Framsteg

FoF nr 9 är ett 76-sidigt specialnummer om Afrika med många intressanta artiklar, dock bara en specifikt om Tanzania (om satsningen återigen på storskaligt jordbruk).

Presidentvalet, resultat

Tillgängligt 30/10 2015-10:30

John Magufuli CCM vann med 58 % av rösterna.

Edward Lowassa, UKAWA/CHADEMA 40 % av rösterna.

Anna Elisha Mghwira (ACT) 0,65 % av rösterna.

Övriga fem fick sammantaget mindre än 1,5 % av rösterna

Tre saker kan noteras:

1) Det är de lägsta siffrorna någonsin CCM fått. Dessutom förlorade CCM i många prestigefyllda valkretsar, alla utom en i Dar es Salaam, t.ex. 9 ministrar ur den förra regeringen blev inte omvalda som MP:s. Det väcker frågan om hur mycket CCM fuskat.

2) Oppositionen accepterar inte valresultatet utan kräver att partiövervakarna från vallokalerna räknar om röstsedlarna för hand.

3) Det finns väldokumenterade uppgifter från några valstationer där det förefaller som röster flyttats från CHADEMA till CCM. Frågan är om det gjorts i en så stor skala att utfallet påverkas.

Alarmerande är att polisen stormade in och beslagtogs hela CHADEMAs utrustning för att kontrollräkna valen, 191 personer arresterades, alla datorer beslagtogs, liksom mobiltelefoner. Två dagar senare (igår torsdag) slog polisen till på samma sätt mot civilsamhällets valövervakningsenhet och tog alla deras datorer och nyckelpersoner.

Zanzibarvalet ogiltigförklarades av ZEC:s ordförande, utan stöd från resten av kommissionen. Alla tror att det var på order från presidenten för att förhindra publiceringen av valresultat som hade gett CUF majoritet. All internationella aktörer har gått in och fördömt detta och kräver att valet räknas så lugn kan återställas.

Parlamentets valsiffror är ännu inte helt ute, men oppositionen vinner ett tiotal mandat till, flest till CUF som nu har åtminstone 7 på fastlandet (mot tidigare 2). Det innebär att CCM har 2/3 majoritet i parlamentet och därmed kan stoppa t.ex. konstitutionella förändringar.

Wakushi Traditional Textiles

The Vision of WATEX, according to its website, is to “participate as one of the major stakeholders in our country’s economic and industrial revolution by using available resources including our pure cotton transformation to the end materials, getting young generation involved in creative industry by investing in modern technology and change their mind-set toward positive achievement”.

WATEX has at present about 15 employees. The production methods are so far manual and focus on shirts, dresses and cloths in attractive colours and designs.

The Mission of WATEX is “to come up as one of the Tanzania’s prestigious factories with modern and high technology in handloom industry, increasing quantity and quality products as well as enhancing supply capability within and outside the country.”

WATEX are just about to open a shop close to Mayfair Plaza in Mikocheni, Dar es Salaam. Future plans are to make it possible to buy the products on line. WATEX is trying to market their products in among other countries in Sweden. Discussions are on-going with Just Africa.

As many small enterprises in Tanzania, WATEX is struggling with the financing of their operations. Many Tanzanian microenterprises collapse before they start making profit due to lack of financial support. There are several financial institutions that give loans to SMEs (Small and Medium Enterprises) but the interest rates are too

high and repayment times too short, according to a recent report by the Tanzanian Economic and Social Research Foundation.

However, with nice designs, good products and hard work, the managers of WATEX are bent on overcoming financial hurdles.

The founders of the company are Rastafarians, which has a

connection to the name of WATEX.

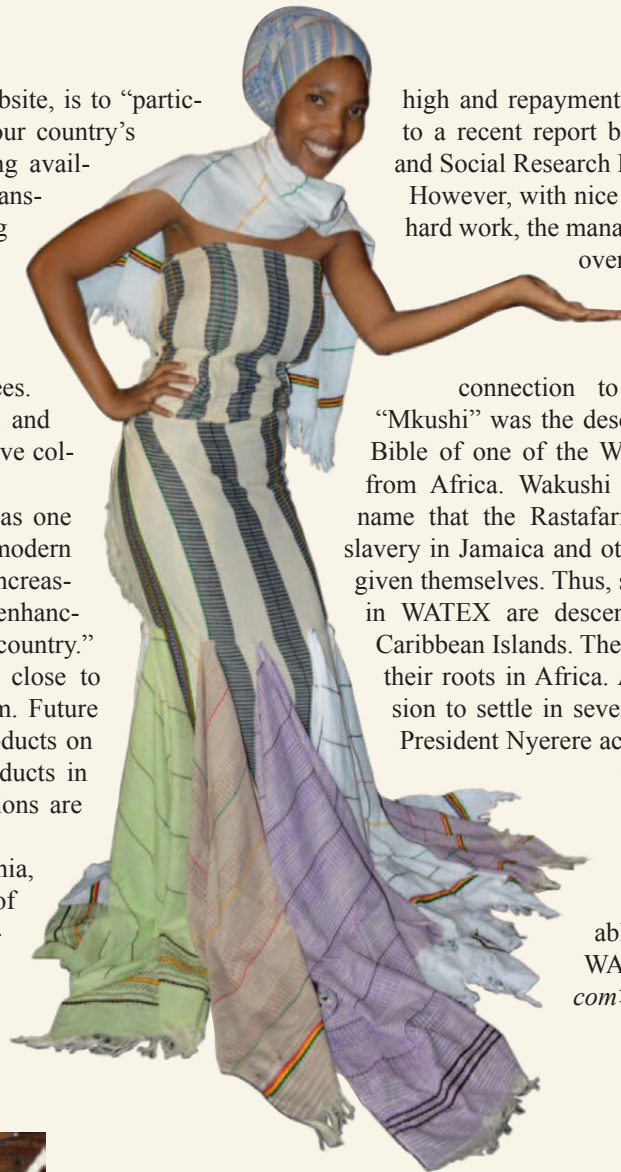
“Mkushi” was the description in Kiswahili in the Bible of one of the Wise Three Men, who came from Africa. Wakushi (plural of Mkushi) is the name that the Rastafarians that came back from slavery in Jamaica and other Caribbean Islands have given themselves. Thus, some of the leading persons in WATEX are descendants of slaves from the Caribbean Islands. They wanted to migrate back to their roots in Africa. After failing to get permission to settle in several other African countries,

President Nyerere accepted them and gave them residenceship and land in Tanzania.

The WATEX products are of good quality 100 % cotton and very comfortable to wear. The website of WATEX is <www.wakushitz.com>.

Text: Grace Luena

Photo: Wakushi

Wakushi’s textiles are handwoven from domestic cottons.

